Ազգ
Azg
armenian daily
12 ԱՊՐԻԼ 1995, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 67 (821)

ՀՕ.ՑԱՍՏԱՆԻ
ԲԳԲԱՐԱՆ

Վերջին երկու օրում ձերբակալվել է 170 պաղեստինցի արմատական

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Պաղեստինյան ոստիկանությունը շարունակում է Իսլամական Ջիհադի եւ Համասի արմատականների ձերբակալությունները։ Ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթը ցուցում է տվել դատաճնշությունն անցկացնել արմատական որոշ ղեկավարների գործով։ Յրանս որպես գործակալության հաղորդման համաձայն, Իսրայելի վարչապետի հակաահաբեկչական պայքարի գծով խորհրդական, գնդապետ Պրեսլերը Յասեր Արաֆաթին կոչ է արել բացահայտորեն պայքարել արմատականների դեմ, քանի որ նրանք վնաս են հասցնում պաղեստինցիների շահերին։ Կիրակի եւ երկուշաբթի օրերին ձերբակալվեցին 170 արմատականներ։ Վերջերս Յասեր Արաֆաթի հիմնած հատուկ ռազմական ատյանը երկուշաբթի ավարտեց իր առաջին դատավճիռը. 28 ամյա Սամիր Ալի ալ Ջիղիին 15 տարվա բանտարկության դատապարտելով զինված հարձակումների կատարման նպատակով երեխաների հավաքագրման համար։ Հիշեցնենք, որ անցյալ կիրակի օրը Գազայի ծովափին ահաբեկչական երկու արարքով պաղեստինցի անձնասպաններ սպանել էին 6 եւ վիրավորել 45 իսրայելցիների, նորից խոցելի դարձնելով Իսրայելի եւ Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության միջեւ կնքված պաղեստինյան ինքնավարության պայմանագրի ապագան։ Զույգ արարքների պատասխանատվությունն ստանձնել էին Համաս եւ Ջիհադ կազմակերպությունները։ ■

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը առանց նախապայմանի երկխոսության կոչ է անում

ՍՏՈԿՀՈԼՄ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Այստեղ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի մասնակիցները ոչ պաշտոնական խորհրդակցություն անցկացրին Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման շուրջը։ Ինչպես հայտնեցին Ռուսաստանի ԱԳՆ-ում, հակամարտ կողմերը չեն մասնակցել հանդիպմանը, որը նվիրված է եղել հաշտության բանակցությունների ընդհանուր վիճակին։

Մինսկի խմբի ստոկհոլմյան հայտարարության մեջ նշվում են հրադադարի ռեժիմի տեւական (գրեթե 11 ամիս) պահպանումը եւ այն շարունակելու բոլոր հակամարտ կողմերի բարձրագույն ղեկավարների մտադրությունը։ Դրա հետ մեկտեղ խորհրդակցության մասնակիցները մտահոգություն հայտնեցին հայ-ադրբեջանական սահմանում եւ շփման գծի վրա պատահած վերջին միջադեպերի, ինչպես նաեւ հաղորդակցությունների հաճախակի պայթեցումների առնչությամբ։

Հակամարտ կողմերից պահանջվում է առանց նախապայմանի բանակցել զինված հակամարտության դադարեցման եւ դրա ծանր հետեւանքների վերացման քաղաքական համաձայնագրի շուրջը։ Բանակցությունները պետք է վարվեն անկեղծ կառուցողական երկխոսության ոգով, ներառյալ երկգիծ մոտեցումը (մի գիծը համաձայնագրի տեքստն է, մյուսը՝ կարեւոր խնդիրների քննարկումը)։

Փաստաթղթում մտահոգություն է հայտնվում այն առնչությամբ, որ հակամարտ կողմերը պատրաստ չեն փոխզիջումների։ Նշվում է, որ դա բացասաբար է անդրադառնում ընդհանուր մոտեցման, հատկապես բազմազգ խաղաղապահ գործողության նախապատրաստման վրա։

Պատգամավորները պաշտպանություն հայտնեցին վստահության միջոցառումների գծով Մինսկի խմբի համանախագահների գործադրած ջանքերին, ինչպես նաեւ մինչեւ հրադադարի առաջին տարեդարձը՝ 1995 թ. մայիսի 12-ը բոլոր պատանդներին ու գերիներին ազատելու առաջարկություններին։ Մինսկի խմբի հայտարարության մեջ ընդգծվում է, որ անհրաժեշտ է հակամարտության շրջան գործուղել ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցչի եւ դաշտային ներկայացուցիչների, որոնք էական օգնություն ցույց կտային խաղաղ կարգավորման գործին։

Կազիմիրով. Փոխադարձ պահանջների կուտակումը փակուղի է մտցնում բանակցությունները

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ռուսաստանի ԱԳՆ հատուկ հանձնարարությունների դեսպան, Ռուսաստանի նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը ադրբեջանական «Այնա զերկալո» գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց. «Քանի դեռ վստահություն չկա, թե Ղարաբաղի հակամարտության կողմերը առավել ճկուն ու կառուցողական դիրք կբռնեն, միջնորդները չեն շտապի նշանակել բանակցությունների նոր փուլի ժամկետներ։ Այլապես դա կնշանակի միջազգային ընկերակցության ջանքերի արժեզրկում, երբ կողմերը չեն արձագանքում օգնությանը եւ իրավիճակը փակուղի են մտցնում ընթացակարգային հարցերի եւ փոխադարձ պահանջների կուտակման հաշվին»։

Ռուս դիվանագետը նաեւ ասաց, որ Մինսկի խմբի անդամների հերթական խորհրդակցությունը կարող է անցկացվել լոկ այն բանից հետո, երբ հայտնի կդառնա հակամարտ կողմերի բանակցությունների օրը։ «Իսկ դրա համար միջնորդները պետք է ստանան երկխոսությունը վերսկսելու կողմերի ցանկության որոշ հավաստում», եզրափակեց Կազիմիրովը։

ԲԱԺՈՒ

Նախատեսվում է հոգեւոր առաջնորդների եռակողմ հանդիպում Մոսկվայում

ԲԱԺՈՒ, 11 ԱՊՐԻԼ, ԻՆՏԵՐ-ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Այստեղ կայացավ Կովկասի մահմեդականների բարձրագույն կրոնական խորհրդի ղեկավար շեյխ ուլ-իսլամ Հաջի Ալլահշուքյուր Փաշազադեի մամուլի ասուլիսը, որը նվիրված էր Վիեննայում կրոնական գործիչների մասնակցությամբ ավարտված «Խղճի կոչ» միջազգային անհանգիստ խորհրդաժողովի արդյունքներին։ Փաշազադեն հայտնեց, որ եթե գլխավոր կրոնական դավանանքների հոգեւոր առաջնորդների հանդիպման ժամանակ առանձնակի ուշադրություն է նախ դարձվել Ղարաբաղի հակամարտության խնդրին։ Նա խոր ափսոսանք արտահայտեց այն կապակցությամբ, որ համաշխարհային ընկերակցությունը Հայաստանին ագրեսոր չի ճանաչել։ [illegible] հավատար ձեռնարկներ [illegible] չեն կողմերը ցանկացել [illegible] սա, երբ հավելի չանցնի, որ հաստ [illegible] ճանապարհին գլխավոր [illegible] խնդիրներից մեկը նախկին ԽՍՀՄ տարածքում առկա էթնիկական հակամարտություններում Ռուսաստանի առանձնահատուկ դիրքորոշումն է։ Նրա խոսքով, Չեչնիայում ձեռնարկված խիստ զինված գործողություններից հետո հավատար առաջնորդությունն իրականացնելու Ռուսաստանի քաղաքական խրախույսը կարող է կասկածի տակ առնվել։

Փաշազադեն հայտարարել է, որ Ամենայն Հայոց նոր կաթողիկոսի ընտրությունից հետո, մայիսի 20-25-ին Մոսկվայում նախատեսվում է անցկացնել եռակողմ հանդիպում Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսիյ Բ-ի մասնակցությամբ, որտեղ կրկին կքննարկվի ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման խնդիրը։

Կովկասի մահմեդականների ղեկավարը նաեւ նշեց, թե առանձնակի պատրաստ են յանի հայ եկեղեցու ղեկավարության հետ երկխոսության [illegible] վարման ազդակ։ ■

ՍԻՐԵԳԵՍԱԿԱՆ

Հայաստան-Իրան-Թուրքմենստան գործակցությունը խորանում է

Ինչպես հայտնի է, ապրիլի 8-ին Թեհրանում տեղի է ունեցել եռակողմ հանդիպում Իրանի, Հայաստանի եւ Թուրքմենստանի արտգործնախարարների միջեւ, ինչի վերաբերյալ համաձայնություն էր ձեռք բերվել դեռեւս մարտին Բենդեր-Աբասի երկաթուղու բացման արարողության ընթացքում տեղի ունեցած Տեր-Պետրոսյան-Ռաֆսանջանի-Նիյազով հանդիպման ժամանակ։ Ինչպես և ռեկլիս մամուլի առաջնորդ տեղեկացրեց փոխարտգործնախարար է. պարոն Զոլյանը, եռակողմ բանակցությունների ընթացքում ՏՆ նորակել են հիմնականում երեք երկրների միջեւ տնտեսական համագործակցության առնչվող խնդիրներ։ Մասնավորապես համաձայնություն է ձեռք բերվել Իրանի տարածքով տարանցիկ բեռնափոխադրումների եւ ուղեւորափոխադրումների վերաբերյալ։ Ըստ համաձայնագրի, նման փոխադրումների համար բաց են նաեւ Հայաստանի եւ Թուրքմենստանի դռները։ Միաժամանակ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել ստեղծել համատեղ եռակողմ տրանսպորտային ձեռնարկություն, որով այս երկրները կկարողանան տրանսպորտային ծառայություններ։ Մեր ժամանակներու տեղի կունենա այդ բնագավառի փորձագետների հանդիպում։

Ընդհանրապես, երբ խոսք է գնում Հայաստան-Իրան-Թուրքմենստան համագործակցության մասին, գոնե մեզ համար առաջին պլան է մղվում էներգակիրների եւ էլեկտրաէներգիայի տարանցիկ փոխադրումների հարցը։ Թուրքմենստանը շարունակում է մնալ Հայաստանի գազի հիմնական մատակարարը, իսկ Վրաստանի տարածքն առավել քան անհուսալի է. ուստի միանգամայն բնական է մտածել այլընտրանքային ուղու մասին։ Պրն. Զոլյանը տեղեկացրեց, թե ենթադրվել է նաեւ Իրանի տարածքով գազ, վառելիք եւ էլեկտրաէներգիա Հայաստան հասցնելու խնդիրը, սակայն առայժմ որեւէ համաձայնություն ձեռք չի բերվել, քանի որ հարցը քաղաքականին տարողունակ ու բազմաշերտ է, եւ առկա են ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական որոշակի դժվարություններ։ Ինչ վերաբերում է Իրան-Հայաստան գազամուղին, որի մասին ժամանակին բավականին հաճախ էր խոսվում, ապա փոխարտգործնախարարը տեղեկացրեց, թե ներկայումս Թեհրանում աշխատում է փորձագիտական խումբ, եւ դեռեւս կան տեխնիկական մի շարք հարցեր։ Բոլոր դեպքերում եւ այս հարցը, եւ Իրանից էլեկտրաէներգիա ստանալու խնդիրը վերջնական պատասխան կստանան վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի առաջիկայում Իրան կատարելիք այցի ընթացքում։ Իսկ Մեղրիի հիմնական կամուրջը, առանց որի հնարավոր չէ Հայաստանի եւ Իրանի միջեւ բեռնաշրջանառության ավելացում, շահագործման կհանձնվի այս տարվա երկրորդ կեսին։ Ինչպես հայտնի է, կամրջի շինարարությունն իրականացնում է հայկական կողմը, իսկ ֆինանսավորումը Հայաստանը եւ Իրանը կիսում են։ Ըստ որում պարսկական կողմն արդեն փոխանցել է ֆինանսավորման իր բաժնի 30 տոկոսը։ Ինչ...

Տես # էջ 2

ՏԱՐԱԾՔ

Ճապոնացիները պաշտեցին իրենց խաղախաղերին

ՏՈԿԻՈ, 11 ԱՊՐԻԼ, WSJ։ Կիրակի օրը Տոկիո եւ Օսակա քաղաքներում կայացած քաղաքապետական ընտրություններում այդ մեծագույն քաղաքների բնակիչները տարօրինակ կերպով պաշտեցին Ճապոնիայի խաղախաղերին ու նրանց ներկայացրած կուսակցություններին, իրենց ձայները կենտրոնացնելով պրոֆեսիոնալ երկու երիծաբանների վրա, մեկը՝ գրող, իսկ մյուսը՝ դերասան։ Բոլորին անակնկալի մատնած ընտրությունների արդյունքը պերճախոս վկայություն է այն մասին, որ ճապոնացիները զայրացած են քաղաքագետների իրարահաջորդ զայթակղություններից եւ կուսակցությունների ներսում կատարվող զզվանքից։

Եվրամիությունը եւ ԱՄՆ-ն Թուրքիայից պահանջում են կոնկրետ ժամկետ

ԺՆԵՎ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԱՄՆ-ը եւ Թուրքիան բանակցություններ սկսեցին Հյուսիսային Իրաքում քուրդ անջատականների դեմ Թուրքիայի ձեռնարկած ռազմական գործողության շուրջը։ ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Թելբոտը Անկարայում բանակցությունների առաջին փուլն անցկացրեց Թուրքիայի արտգործնախարար Ինոնյուի հետ։ ԱՄՆ-ը մտադիր է պահանջել այդ գործողության ավարտման կոնկրետ ժամկետի մասնակցում։ Միաժամանակ Լյուքսեմբուրգում Եվրամիության անդամ երկրների արտգործնախարարները հանդես եկան համատեղ հայտարարությամբ, որով կոչ է արվում թուրքական զորքերը դուրս բերել անհապաղ ժամկետում։

ԸՐԹԱՆ

Ամերիկյան եւ թուրքական ընկերությունները կասեցրել են Բաքվին

ԹԵՀՐԱՆ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, PLATT'S OILGRAM NEWS։ Ամերիկյան եւ թուրքական նավթային ընկերությունները կանգնեցրել են մեջ մտնելու եւ Իրանի մասնաբաժինը կրճատելու Ադրբեջանի որոշման առթիվ «Իրան Նյուզ» թերթը հայտնում է, որ վերջին շաբաթներին ադրբեջանցի որոշ նախարարների օտարերկրյա հաշիվներին խոշոր գումարներ են փոխանցվել։ Ինչպես հայտնում է թերթը, դա վկայում է ԱՄՆ-ի կողմից Ադրբեջանի բարձրաստիճան պաշտոնյաների կաշառման մասին։

Արեւմտյան աղբյուրների հաղորդման համաձայն, խոսքն անչափ մեծ գումարների մասին է, քանի որ Կասպից ծովի ադրբեջանական ծանծաղուտի յուրացմամբ զբաղվող կոնսորցիումը պետք է գրեթե 7,5 միլիարդ դոլար ներդնի ածխաջրածինների նախատեսվող 520 մլն տոննա հանույթի ապահովման համար։ Իրանյան թերթը Բաքվի այդ քայլը որակել է «բռնակալական կեղծիք» Իրանի նկատմամբ եւ հայտարարել, որ ի պատասխան Թեհրանը կարող է այսուհետեւ չընդդիմանալ Բաքվին Հայաստանի հետ ռազմական տարածքային հակամարտության հարցում եւ կարող է ընդդիմանալ կոնսորցիում ծովային առաջնահերթային օրինական այն պահանջմանը, որ Կասպյան ծովի ափամերձ երկրների շահագործման պահանջ... ցանց է ավազանի բոլոր երկրների համաձայնությունը, ինչպես Ռուսաստանն է դնում հարցը։

Մյուս կողմից, ինչպես հայտնում է նավթարդյունաբերական Platt's Oilgram News-ը, Թուրքիան անհանգստացած է, որ այս շաբաթ Ադրբեջանը պաշտոնապես կմեծացնի կոնսորցիումում իր մասնաբաժինը 1,75 տոկոսից այն հասցնելով 6,75 տոկոսի, ինչպես խոստացել է Թուրքիայի էներգետիկայի նախարար Վեյզել Աթասոյը։ Խոսելով այս մասին, Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւը հայտարարել է. «Արեւմտյան տարբեր երկրներ ներկայացնող ընկերություններից դիմումներ եմ ստացել մեր մասնաբաժնից մաս կազմելու համար, սակայն մենք նախընտրեցինք Թուրքիային»։ Թուրքական թերթերը Ալիեւի այս քայլը ներկայացրել են որպես մի տեսակ խաղաղ դաշն Անկարայի հետ, որին Ադրբեջանի նախագահը դեռ վերջերս մեղադրում էր որպես Ռուսական Ձախողման առանձնահատկության հիմնական կողմ։ Հիշեցնենք, որ անցյալ տարվա փետրվարին Ալիեւը հայտարարել էր, որ կոնսորցիումի իր մասնաբաժնի 5 տոկոսը զիջում էր Իրանին, սակայն այնուհետեւ տեղի տալով ամերիկյան առարկությունների առաջ, այդ որոշումը խափանվում է։ Եւ այժմ, հավանաբար, իրանցիներին լքում...

Տես նաեւ # էջ 3

Բաքկեն Արարքցյանը դեմ է ավանդատուների հարցի քննարկմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՄԵԱՐԲ։ ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանն այսօր դեմ արտահայտվեց ավանդատուների հարցի քննարկմանը։ Նա հարցն օրակարգ մտցնելու առաջարկություն արած պատգամավոր Ալբերտ Բաղդասարյանին մեղադրեց պոպուլիզմի մեջ։

Արդեն մի քանի օր է, ինչ ՀՀ Գերագույն խորհրդի շենքը պաշարված է խաբված ավանդատուների կողմից։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՀՌԱԿ

Տեղական ինքնակառավարման հիմնադրույթներ

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հերթական նիստում, որը տեղի ունեցավ ապրիլի 10-ին, քննարկվեցին Ռամկավար ազատական կուսակցության տեղական ինքնակառավարման սահմանադրական հիմունքները:

Ընդունված փաստաթղթում մասնավորապես նշվում է. «Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգի կազմավորումը համարում է ժողովրդավարական ազգային պետականության կայացման կարեւորագույն հանգրվան, հստակ տարանջատումը եւ հակակշիռների ապահովումը, գործադիր եւ դատական իշխանությունների բարեփոխումները, կառավարման եւ տնտեսավարման նոր համակարգի գործունեության իրավական դաշտի ձեւավորումը»:

Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության կողմից նշվեց, որ հանրապետության վարչատարածքային կառուցվածքի վերափոխումները պետք է կատարվեն ավելի ուշ ժամանակահատվածներում, երբ վերջնականապես լուծված կլինեն եղած վարչատարածքային միավորներում ժողովրդավարական ինքնակառավարման մարմինների համակարգի կազմավորման հետ կապված հիմնահարցերը: Ըստ որում, նման վերափոխումները պետք է իրականացվեն պատշաճ որակավորում ունեցող մասնագետներից կազմված պետական հանձնաժողովի կողմից մշակված խոր եւ բազմակողմանի հանձնարարականների հիման վրա, որը հնարավորություն կընձեռի նման վերակառուցումներ կատարել նվազագույն ծախսերով եւ առանց էական կորուստների: Ցանկալի է նաեւ, որ հանրապետության ապագա վարչատարածքային կառուցվածքի գիտականորեն հիմնավորված մոդելը դառնա հասարակական լայն քննարկման առարկա եւ, մասնավորապես, հաշվի առնվեն ապագա միավորումների բնակիչների կարծիքները եւ առաջարկները: Նիստում նշվեց նաեւ, որ ՀՌԱԿ-ը տեղական ինքնակառավարման մարմինների կազմավորումն անհրաժեշտ է համարում սկսել նրանց կազմավորման կարգի, կառուցվածքի, լիազորությունների եւ գործունեության սահմանադրական հիմունքների ամրագրումից:

Անհրաժեշտ խմբագրական աշխատանքից հետո, տեղական ինքնակառավարման ռամկավար ազատական համադրույթը կհրապարակվի մամուլում: Որոշում ընդունվեց նաեւ համադրույթի հիման վրա ստեղծել «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի նախագիծ:

Հանրապետական վարչությունը շարունակեց քննարկել ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմի հիմնադրույթները:

Սահմանվեց ժամկետ հիմնադրույթների կապակցությամբ ՀՌԱԿ ակումբներից եւ շրջանային վարչություններից ստացվող առաջարկությունների քննարկման:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը քննարկեց նաեւ ներքաղաքական իրավիճակին առնչվող մի շարք այլ հարցեր:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Պատրիարք Շենուդա Երրորդ. «Հայ եւ ղպտի եկեղեցիների միջեւ ոչ մի տարբերություն չկա»

Ղպտիների հայրապետ եւ պատրիարք 72-ամյա Շենուդա Երրորդը, որը Հայաստան էր ժամանել Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի գահակալության արարողությանը մասնակցելու, երեկ Եգիպտոսի Հանրապետության դեսպանատանը հանդիպեց հայ լրագրողների հետ եւ պատասխանեց նրանց հետաքրքրող հարցերին: Շենուդա Երրորդը ծնվել է 1923 թ. օգոստոսի 3-ին: 1971 թ. նոյեմբերի 14-ին դարձել է ղպտիների պատրիարք եւ արդեն 24 տարի ղեկավարում է ղպտիական, այն է՝ Մարկոսի ուսմունքների տարածման եկեղեցին: Առաջին ղպտիական եկեղեցին հիմնվել է մ. թ. 1-ին դարի կեսերին Ալեքսանդրիայում, այնուհետեւ եկեղեցու կենտրոնը տեղափոխվել է մայրաքաղաք Կահիրե: Մեր զրույցը պատրիարքը սկսեց իր տպավորություններից:

Հարաբերությունները Հայ եւ ղպտիական եկեղեցու միջեւ շատ հին են, մոտ 15-դարյա պատմություն ունեն: Մեր երկու եկեղեցիների միջեւ ոչ մի տարբերություն չկա: Մինչեւ այսօր որեւէ հարցում մենք իրարից չենք հեռացել: Շատ ուրախ եմ, որ կաթողիկոս Գարեգին Սարգսյանին ընտրեցին Հայ եկեղեցու առաջնորդ: Հույս ունեմ, թե նա կհանգեցնի Հայ եկեղեցու միացմանը, որովհետեւ նա կարող մարդ է, տիրապետում է բազմաթիվ լեզուների, կյանքի մեծ փորձ ունի: Մեր ծանոթությունը սկսվել է վաղուց: Մերձավոր Արեւելքում միասին աշխատել ենք ղպտիության ուսումնասիրությունների միությունում, այնուհետեւ համաշխարհային կրոնական կազմակերպություններում: Ես շնորհավորում եմ նորընտիր Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին, իսկ անկախացած հայ ժողովրդին ցանկանում եմ ամենայն հաջողություն եւ բարիք:

– Ինչպիսի՞ն է ղպտիների վիճակը Եգիպտոսում, եւ ինչպե՞ս են նրանց վրա ազդում իսլամական արմատականների ճնշումները:

– Իհարկե, ղպտիների վիճակը Եգիպտոսում այժմ շատ հանգիստ է, չնայած որ արմատականները որոշ հարձակումներ էին կատարել նրանց վրա: Այդ արմատականները, իհարկե, պայքարում են կառավարության դեմ, եւ դա ոչ մի կապ չունի ղպտիների հետ: Նրանք ուզում են գրավել իշխանությունը իսլամական շարժման հովանու տակ, չնայած նրանք ոչ մի կապ չունեն այդ շարժման հետ, եւ առհասարակ կրոնի հետ, որովհետեւ աշխարհում ոչ մի կրոն գոյություն չունի, որը կոչ անի սպանության կամ ճնշման: Դրա համար էլ Եգիպտոսի կառավարությունը ձգտում է երկիրը ազատել այդ արմատականներից: Դրանց վիճակն, իհարկե, նախկինի հետ համեմատած շատ թույլ է եւ այնքան էլ վտանգ չի ներկայացնում: Նույնիսկ նրանց ղեկավարներից որոշ մարդիկ ձերբակալվեցին, գնդակահարվեցին: Արմատականները նույնիսկ քաղաքական սպանություններ կատարեցին, որոնց զոհը դարձավ նաեւ Եգիպտոսի խորհրդարանի նախագահ Ռեֆաթ Մահջուբին, փորձեր արվեցին սպանել վարչապետին, ներքին գործերի նախարարին, լրատվության նախարարին: Նրանք ենթարկվում են Եգիպտոսից դուրս գտնվող իրենց ղեկավարներին, որոնց անվանում են էմիրներ եւ կատարում են հենց նրանց հրամանները: Մուսուլման ղեկավարները Եգիպտոսում փորձում են մարդկանց ապացուցել, որ նրանք կապ չունեն կրոնի հետ, եւ այդ գործողությունները կրոնի շրջանակներից դուրս են: Եվ խորք, այսօր նրանց վտանգը պակասել է Եգիպտոսում: Թեեւ պետք է նշեմ, որ նրանց կողմից հարձակման են ենթարկվել նաեւ քրիստոնյաները: Նրանք սպանեցին որոշ գոհարավաճառ քրիստոնյաների, որպեսզի այդ գոհարների գումարով իրենց շարժումը ֆինանսավորեն: Հնարավոր չէ, որ կառավարության վրա հարձակումներ անելու դեպքում ղպտիները անվնաս մնան: Այժմ նրանց պայքարը ոստիկանության դեմ է ուղղված: Նրանք նույնիսկ փորձեցին մեծ վնաս հասցնել զբոսաշրջությանը, որպեսզի Եգիպտոսը ֆինանսական տեսակետից ծանր վիճակի մեջ ընկնի, բայց կառավարությունը այս հարցերը կարողացավ կարգավորել, եւ զբոսաշրջության վրա չազդեց:

Իհարկե, երբ ասացի, որ նրանք աջակցություն են ստանում դրսից, նկատի ունեի եւ գաղափարական, եւ ռազմական, եւ ֆինանսական աջակցությունը: Իմ կարծիքով, այդ երկրները կարող են լինել Պակիստանը կամ Աֆղանստանը:

– Հայ եւ ղպտի եկեղեցիների պատմական առնչությունների մասին ի՞նչ կասեիք:

–Ղպտիական եւ Հայ եկեղեցիները այն ոչ քաղկեդոնյան եկեղեցիներից են, որոնց հարաբերությունները ջերմ են 451 թ.-ից մինչեւ այսօր: Առհասարակ քաղկեդոնյան եւ ոչ քաղկեդոնյան եկեղեցիների միջեւ վերջերս որոշ սերտացում է նկատվում: Հավատը մեկն է, մնում է միայն, որ եկեղեցիների ղեկավարները կարողանան միասնության կամ համաձայնության գալ, որպեսզի այդ միության աստիճանը բարձրացնեն այդ եկեղեցիների միջեւ: Ես իմ որդիներին՝ ղպտիներին միշտ ասում եմ, որ երբ աշխարհի որեւէ մասում չեք գտնի ղպտիական եկեղեցի, դուք կարող եք գնալ հայկական կամ եթովպիական եկեղեցի:

– Ինչպե՞ս եք վերաբերվում Իսրայելի հետ հարաբերություններին:

– Մեր հարաբերությունները Իսրայելի հետ երկու ուղղություն ունեն: Ազգային հարցի տեսակետից մենք խաղաղություն ենք ցանկանում, որը հիմնված լինի արդար հիմունքների վրա, որպեսզի որոշ ժողովուրդներ իրավունքներ չկորցնեն, եւ այն անվտանգ խաղաղություն: Օրինակ, Լիբանանի հարավը պետք է վերադարձնել Լիբանանին, Գոլանի բարձունքները Սիրիային, պաղեստինցիների հողը Պաղեստինին: Միաժամանակ ատոմային զենք չպետք է լինի ոչ Իսրայելի մոտ եւ ոչ էլ արաբների:

Ինչպես Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը նշեց, մենք չենք ստորագրի այդպիսի մի պայմանագիր, քանի որ Իսրայելը չի ստորագրել այն: Օրինակ, իսրայելցիները գրավեցին Դեր Ասուլթան վանքը, որ ղպտիական էր եւ գտնվում էր Երուսաղեմում: Այն հանձնել են եթովպիացիներին, զուտ քաղաքական նպատակներով, որպեսզի Եթովպիայից ավելի մեծ թվով հրեաներ կարողանան բերել Իսրայել: 1970 թ. ապրիլին այդ հարցը դրեցինք Իսրայելի դատարանում, որը պաշտպանեց մեզ եւ քննադատեց իսրայելական ոստիկանության նախարարին, բայց այդ որոշումը չիրականացվեց:

Դրան չօգնեց նաեւ Եգիպտոսի ղեկավարության միջամտությունը: Իմ կարծիքով, հնարավոր չի Իսրայելի հետ լեզու գտնել:

ՏԱԳՈՐ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայաստան-Իրան-Թուրքմենստան ...

Սկիզբը էջ 1

եռակողմ հանդիպման արդյունքում համագործակցության վերոհիշյալ ուղղությունների վերաբերյալ ստորագրվել է համատեղ հայտարարություն: Նշանակո՞ւմ է դա արդյոք, որ երեք երկրների միջեւ ուրվագծվում է որոշակի տնտեսական դաշինք: Համենայն դեպս՝ համագործակցության դռները բաց են նաեւ Վրաստանի, Ադրբեջանի եւ Ռուսաստանի համար, իսկ արդեն ձեռք բերված համաձայնագիրը տնտեսական համագործակցության լայն հեռանկարներ է բացում ոչ միայն Հայաստանի եւ Թուրքմենստանի, այլեւ Իրանի համար, որը հնարավորություն կստանա Հայաստանի տարածքով դուրս գալ դեպի Վրաստան եւ Սեւ ծով: Եւ եթե իսկապես փոխշահավետ այս համաձայնագրին միանան նաեւ այլ երկրներ, ապա կարծում ենք, որ դա կունենա նաեւ բարենպաստ քաղաքական հետեւանքներ եւ կնպաստի շրջանում կայունության ու խաղաղության ամրապնդմանը: Ու թեեւ այսօր առկա քաղաքական խնդիրները լրջորեն խոչընդոտում են տնտեսական հարաբերությունների լիարժեք զարգացմանը, այնուհանդերձ Թեհրանի եռակողմ հանդիպումը եւս մի լուրջ քայլ է դեպի փոխշահավետ համագործակցություն՝ շրջանցելով քաղաքական հարցերը:

Իսկ հաջորդ հանդիպումը տեղի կունենա հունիսին, Աշգաբադում: Կարծում ենք, այն կլինի առավել արդյունավետ եւ գործնական: Համենայն դեպս՝ դրա համար կան բոլոր անհրաժեշտ նախապայմանները:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ԼՂՀ. Առաջադրվեցին պատգամավորության թեկնածուներ

Ավարտվել է ԼՂՀ ժողպատգամավորների թեկնածուների առաջադրման գործընթացը: 33 ընտրատարածքներից նոր խորհրդարանի համար առաջադրվել է 72 պատգամավորության թեկնածու: Այս մասին «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հաղորդել է կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Մուշեղ Օհանջանյանը: Վերջինս նշել է, որ ԼՂՀ ժողպատգամավորների ընտրությունների վերաբերյալ ԼՂՀ օրենքի համաձայն, ընտրությունները համարվում են կայացած, եթե քվեարկությանը ներկա են եղել ընտրողների կեսից ավելին: Թեկնածուն համարվում է ընտրված, եթե նրան ձայն է տալիս ներկա ընտրողների կեսից ավելին: Ըստ Մ.Օհանջանյանի, եթե ամեն ընտրատարածքից առաջադրվել է երկուսից ավելի թեկնածու եւ ոչ մեկն էլ չի ընտրվել, ապա կրկնակի քվեարկությունը ընտրատարածքի հանձնաժողովի կողմից իրականացվում է ոչ ուշ, քան երկշաբաթյա ժամկետում: ՆՏ

ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔ

Ազգային համաձայնության դաշինքը հրավիրում է մեծ հանրահավաքի, որը տեղի կունենա ապրիլի 14-ին, ժամը 16-ին, Ազատության հրապարակում:

Ազգային համաձայնության դաշինք

ԵՐԵՎԱՆ

Զոհված ազատամարտիկների հարազատները Գերագույն խորհրդի առաջ

Ապրիլի 11-ին Գերագույն խորհրդի կենտրոնական մուտքի առջեւ հավաքվել էին զոհված ազատամարտիկների ծնողներն ու այրիները (մոտ 100 հոգի)՝ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանին հանդիպելու ակնկալիքով: Պարտասների առջեւ, ոստիկանների դիմադրությանը հանդիպելով, վեճի էին բռնվել նրանց հետ եւ ուժով հասել մինչեւ շենքի նախամուտքին: Այստեղ, իհարկե, առաջխաղացումը կասեցվեց ոստիկանախմբի միջոցով, սակայն նրանց 12 հոգանոց պատվիրակությանը թույլատրվեց ներս մտնել: Մինչեւ յուրայինների վերադառնալը զոհվածների հարազատները փորձում էին իրենց ԳԽ հասցրած հոգսերը ներկայացնել նաեւ պատահած ու [illegible] միայն մեկ նպատակ ունեին՝ որքան կարելի է նրանց շուտ հեռացնել նախամուտքից: Սակայն ցուցարարների վճռականությանը հանդիպելով՝ ոստիկաններն անցան քշփոցի: Կարճ ժամանակ անց բոլորի աչքի առջեւ երկու երիտասարդ թեւանցուկ, վազքով դարպասից դուրս բերեցին եւ մեքենաներից մեկում նստեցրին զոհված ազատամարտիկներից մեկի որդուն՝ կանանց տեղեկություններով՝ համալսարանական Տիգրանին: Վիրավորանքը գագաթնակետին հասավ, կանայք ոստիկաններից պահանջեցին անմիջապես ետ բերել երիտասարդին, հակառակ դեպքում կդիմեն ծայրահեղ քայլերի: Ոստիկանները ուսերը վեր քաշելով, տարակուսած հայտնում էին, որ իրենք չեն նկատել երիտասարդի ձերբակալվելը, բայց նախասինքների տարածքի տակ խոստացան 15 րոպեից ետ վերադարձնել:

Այդ ընթացքում, զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միության պատվիրակներն ավարտեցին ԳԽ քարտուղար Վարազդատ Ավոյանի հետ ունեցած կարճատեւ հանդիպումը եւ հուսահատված ետ վերադարձան: Պատվիրակության անդամներից մեկը՝ զոհվածի հայր Մարտել Վարդանյանը հայտնեց, որ պրն. Ավոյանին տեղեկացրել է զոհվածների ընտանիքներին հուզող բազում խնդիրների մասին, որոնք լուծում չեն ստանում գործադիր կոմիտեներում, համապատասխան նախարարություններում եւ ազատամարտիկներին սատարելու նպատակով ստեղծված բազում բարեգործական միություններում: Հանրապետության տարբեր շրջաններից այստեղ հավաքվածներին ամենահուզող խնդիրը զոհվածների շիրմաքարի տեղադրման հարցն էր, որը ձգձգվում է տարիներ շարունակ: Վրդովված էին գործադիր իշխանությունների վերաբերմունքից, որոնք հրաժարվում են այդ հարցում օժանդակելուց: Բողոքը նաեւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի դեմ էր, որը, ըստ նրանց, չի կարող փոխարինել «Հայրիկ» միությանը: «Մենք աշխատանք ենք [illegible]», միաձայն պնդում էին կանայք: Տղամարդիկ գերատեսչությունների նոմենկլատուրային վերաբերմունքից հոգնած՝ մատնանշում էին զավակներին անարժեք գրքույկներով «փոխարինելու» հանգամանքը, որն ամեն տեղ արհամարհանքի է արժանանում:

Գյուղաբնակների համար անհասկանալի է դարձել նաեւ զոհվածների երեխաների նպաստն ստանալը: Այդ ամենից բացի, ընտանիքներն ունեն նաեւ բազում նեղ անձնական խնդիրներ, որոնց լուծմանը նրանց կարծիքով կարող է զորավիգ լինել միայն զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միությունը, որը ստեղծվել է վեց ամիս առաջ, սակայն արդարադատության նախարարությունը հրաժարվում է գրանցել՝ նման բազմաթիվ միությունների գոյությունը վկայակոչելով:

Միության ղեկավար Մ. Վարդանյանը հավաքվածներին փոխանցեց պրն. Ավոյանի հետ ունեցած զրույցի մանրամասները, որի [illegible] պատասխանը կտրվի երկու օր հետո:

Այդ ընթացքում իրոք ետ վերադարձրին ձերբակալված երիտասարդին, [illegible] կայն նա հրաժարվեց բացատրություններ տալ: Այնուամենայնիվ, հավաքվածների վերաբերմունքը կատարվածի մասին այն էր, որ դա կազմակերպվեց կամ իրենց ԳԽ-ից հեռացնելու կամ [illegible] ներշնչելու նպատակով [illegible] վախ [illegible]

ՍԱՍԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը ՊԱՒԷԼ ՂԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայություն «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Բաքվի երկդիմի քաղաքականությունը

Քաղաքական խաղեր Իրանի հետ

Ադրբեջանական իշխանություններին, մասնավորապես Ալիեւին բնորոշ է երկդիմությունը եւ քաղաքական խաղերի միջոցով շահեկան վիճակներ ստանալու միտումը: Բայց դա արվում է այնքան հապճեպ ու ոչ հեռատես ձեւով, որ թե՛ անմիջականորեն հարվածում է Ադրբեջանական Հանրապետության շահերին եւ թե՛ էապես վնասում տարածաշրջանային կայունությանը:

Բոլորիս հիշողության մեջ դեռ վառ են ոչ շատ հեռավոր անցյալին պատկանող այն օրերը, երբ Ադրբեջանը Ալիեւի բերանով սիրո խոստովանություններ էր անում Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը: Կարճ ժամանակ անց, այս անգամ արդեն Ադրբեջանի էքսնախագահ էլչիբեյի բերանով, հնչեցին Բաքվի երազային նկրտումները այստեղ կոչված երկու Ադրբեջանների միավորման եւ միասնական պետություն ստեղծելու մասին: Սրանք պատահականորեն հնչած խոսքեր չէին: Ադրբեջանում իրադրությունն այնպիսին է, որ երբ Ալիեւը ցանկանում է, ապա էլչիբեյի խոսքերը հասնում են աշխարհին, երբ ոչ՝ Բաքվում լա՛վ են յուրացրել նրան լռեցնելու մեթոդները: Ադրբեջանի իշխանությունները, էլչիբեյին խոսնակ դարձնելով, փորձում են խմորել հասարակական կարծիքը, որն զգալի ազդեցություն է թողնում մասնավորապես Ատրպատականի ազգաբնակչության վրա: Եւ ահա նորից Ալիեւը փորձում է յուղ լցնել իր իսկ վառած կրակի վրա: Օրերս հայտնի դարձավ, որ Ադրբեջանը չեղյալ է համարել Իրանին նավթային կոնսորցիումից մասնաբաժին հատկացնելու վերաբերյալ վերջինիս հետ ձեռք բերված պայմանավորվածությունը:

Նշենք, որ ամերիկյան եւ եվրոպական խոշոր նավթային ընկերությունների մասնակցությամբ ստեղծված կոնսորցիումում 20 տոկոսանոց բաժին ունեցող Ադրբեջանն իր մասնաբաժնից հինգ տոկոս Իրանին զիջելու պայմանով խոստացել էր նրան նույնպես մասնակից դարձնել նշված պայմանագրին, սակայն Ադրբեջանը գերադասեց իր մասնաբաժնի հինգ տոկոսը զիջել ամերիկյան «Էքսոն» ընկերությանը եւ հինգ տոկոսը հատկացնել Թուրքիային:

Թեպետ Բաքվի այդ վարքագիծը անկանխատեսելի չէր Թեհրանի համար, բայց այն Իրանում անմիջապես զայրույթի ալիք առաջացրեց: Ապրիլի 10-ին Թեհրանի ռադիոյի քաղաքական մեկնաբանը նավթային կոնսորցիումից Իրանին զերծ պահելու Ադրբեջանի որոշումը գնահատեց որպես միակողմանի քայլ եւ նշեց, որ Ադրբեջանական Հանրապետությունն այդ քայլին դիմել է ԱՄՆ-ին հաճոյանալու համար: Մեկնաբանի խոսքերով, դա քաղաքական անկախություն ստացած Ադրբեջանի համար անվայել քայլ էր:

Այդ խնդրին անդրադարձել է նաեւ իրանական մամուլը: «Սալամ» օրաթերթն իր ապրիլի 10-ի համարում քննադատության սուր ծայրն ուղղում է ոչ թե Բաքվին, որը խախտել է պայմանավորվածությունը, այլ Իրանի կառավարությանը, մասնավորապես նավթի նախարար Աղազադեին, եւ նշում է, որ թեպետ պարոն Աղազադեին պաշտոնապես հայտնվել էր Բաքվի կայացրած որոշման մասին, սակայն նավթի նախարարության պատասխանատուները որեւէ կերպ չեն արտահայտել իրենց դիրքորոշումը: Սակայն ապրիլի 9-ին Իրանի ռադիոյով հնչել է ԻԻՀ արտգործնախարար Վելայաթիի պաշտոնական հայտարարությունը: ԻՌՆԱ գործակալությանը տված հարցազրույցի ժամանակ պարոն Վելայաթին նշել է, որ Իրանի եւ Ադրբեջանի միջեւ կնքված նավթային պայմանագրի չեղյալ համարելը հակասում է Բաքվի ստանձնած պարտավորություններին: Նա ավելացրեց, որ դա չի բխում Բաքվի շահերից եւ քանի դեռ չի ճշգրտվել Կասպից ծովի կարգավիճակը, նավթային կոնսորցիումը չի կարող իրավական ուժ ստանալ:

Եւ իսկապես, Ադրբեջանի իշխանությունների նմանօրինակ վարքագիծը, Վելայաթիի խոսքերով ասած, չի բխում Բաքվի շահերից: Դժվար է ասել, թե Ադրբեջանի երկդիմի քաղաքականությունն ինչ հետեւանքներ կունենա, սակայն բոլոր իրավիճակների համակողմանի եւ ընդհանրական վերլուծությունը միարժեքորեն հանգեցնում է այն եզրակացությանը, որ Ադրբեջանը դարձել է տարածաշրջանային անկայունության գործոն եւ կուրորեն ենթարկվում է գերտերությունների հակասեփական ու նաեւ հակասական շահերի իրացմանն այս տարածաշրջանում:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Ն. Լեդսկի. ԱՄՆ-ի ազգային ժողովրդավարության ինստիտուտը կօգնի Ադրբեջանին

ԲԱՔՈՒ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այստեղ անցկացվեց ԱՄՆ-ի ազգային ժողովրդավարության ինստիտուտի ղեկավար Նելսոն Լեդսկու մամլո ասուլիսը: Պարոն Լեդսկին հայտարարեց, որ իր այցը կապված է առաջիկա խորհրդարանային ընտրությունների հետ: «Մենք շահագրգռված ենք, որ դրանք հաջող անցնեն, քանի որ դա Ադրբեջանում ժողովրդավարության անշրջելիության գրավականն է», ասաց նա:

Անդրադառնալով ընտրություններին, կուսակցությունների պատրաստվածությանը եւ դրանց քաղաքական ծրագրերի մակարդակին, Լեդսկին հատկապես նշեց, որ կուսակցությունների մեծ մասը պատրաստ է նախընտրական լուրջ պայքարի:

«Իմ այս այցը նախորդից գլխավորապես տարբերվում է նրանով, որ այսօր կուսակցությունների ղեկավարների եւ բնակչության հոռետեսությունն ավելացել է», ասաց հյուրը, դա բացատրելով ռազմաճակատային պարտություններով, ինչպես նաեւ տրանսպորտային շրջափակման հետեւանքով Ռուսաստանի հետ բարդացած հարաբերություններով:

«Չնայած հանրապետության տարածքի 20 տոկոսի գրավմանը եւ Ադրբեջանի տնտեսական ծանր ժամանակաշրջանին, ես կարծում եմ, որ այստեղ հնարավոր են ժողովրդավարական ընտրություններ: Ամեն ինչ կախված է նրանից, թե երկրի ղեկավարությունը որքանով կկարողանա պահպանել ընտրությունների ժողովրդավարական բնույթը», ասաց նա:

Ձերբակալություններն Ադրբեջանում շարունակվում են

Թուրքական մամուլը, հենվելով Մոսկվայից ստացված տեղեկությունների վրա, հաղորդում է, որ Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի չորս ղեկավարներ եւս ձերբակալվեցին չարտոնված ցույց կազմակերպելու մեղադրանքով: «Ադրբեջանում վերջին պետական հեղաշրջման փորձից հետո սկսված ձերբակալությունները շարունակվում են: Որոշ տվյալներով ձերբակալվածների թիվն անցնում է 400-ից», նշում են թուրքական թերթերը:

ՆՏ

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ուկրաինայի նախագահի «նոր» գաղափարները

Ուկրաինայի խորհրդարանում եւ Ռուսաստանի Պետդումայում տեղի ունեցած վերջին դեպքերը երկու երկրներում քաղաքական գործիչների մեջ «տխուր» մտքեր առաջացրին: Կիեւում ռուսական, իսկ Մոսկվայում ուկրաինական դրոշները պատռելու հուզական պոռթկումից հետո կողմերը հանգեցին այն մտքին, որ անհրաժեշտ է երկկողմ հարաբերությունների հարցերը լուծել հանդարտ մթնոլորտում: Այդ առումով հատկանշական արտահայտվեց Ռուսաստանի Պետդումայի ստորին պալատի նախագահ Իվան Ռիբկինը: Նրա կարծիքով, որքան շուտ լուծվի Սեւծովյան նավատորմի բաժանման հարցը, այնքան ավելի շուտ կմեղմանան Ղրիմի հարցին առնչվող քաղաքական ճակատամարտերը:

Բայց եթե մի կողմ թողնենք ռուս-ուկրաինական հարաբերություններում կուտակված հրատապ հարցերի այս ամբողջ համակարգը, Ղրիմում ստեղծված իրավիճակը կարող է բացատրվել հիմնականում ներուկրաինական նկատառումներով:

Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի ելույթի մի շարք դրույթներ լույս են սփռում իր նախագահական իշխանության եւ խորհրդարանի հարաբերությունների արմատների վրա: Եւ դա, իհարկե, պատահական չէ: Բարեփոխական Լեոնիդ Կուչման բնավ չի արտահայտում խորհրդարանի պատգամավորների շահերը, քանզի, ինչպես հայտնի է, ձախերն այնտեղ մեծամասնություն են կազմում: Ուկրաինայի նախագահի վճռական գործողությունները, որոնց նպատակն է Ղրիմը վերադարձնել Կիեւի իրավազորության տակ, դուր եկան ուկրաինացի ազգայնականներին եւ կոմունիստներին: Բայց եթե Ղրիմի հարցում Լեոնիդ Կուչման կողմնակիցներ ձեռք բերեց խորհրդարանում, ապա նրա բարեփոխական գործունեությունը դուր չի գալիս կոմունիստ մեծամասնությանը: Այսպես, Լեոնիդ Կուչմայի ելույթից հետո կոմունիստները նրան մեղադրեցին «հակաժողովրդական քաղաքականության» մեջ:

Ուկրաինայի նախագահի գաղափարների մեջ մեծ կարեւորություն ունի այն, որ հասարակության համախմբման նպատակով նա առաջարկել է մեկընդմիշտ շրջանառության մեջ դնել «ուկրաինական ժողովուրդ» կատեգորիան, ավելացնելով, որ միայն ուժեղ եւ իրավական ժողովրդավարական պետությունը «կարող է կանգնեցնել իշխանության եւ տնտեսության առողջացման ճգնաժամը»: «Ուկրաինական ժողովուրդ» կատեգորիան շատ նման է «խորհրդային ժողովուրդ» արտահայտությանը, որը ժամանակին կոմունիստները ջանում էին քաղաքական շրջանառության մեջ դնել: Այն ժամանակ 60-ական թթ. վերջերին դա արվում էր «ինտերնացիոնալիզմի» դրոշով:

Ներկայումս ինտերնացիոնալիզմ բառը մոդայիկ չէ: Ահա թե ինչու երկրի նախագահ Լեոնիդ Կուչման գտնում է, որ «Ուկրաինան պետք է հայրենիք լինի բոլոր նրանց համար, ովքեր նրա հետ են կապել իրենց ճակատագիրը, ըստ որում ոչ թե երկրորդ, այլ միակ հայրենիքը»: Պարզ է, որ Ուկրաինայի անկախության հռչակումից հետո խոսքն արդեն տարածքային հարցերի իրավական ձեւակերպման մասին է:

Խորհրդարանում ունեցած ելույթում Լեոնիդ Կուչման պատասխանեց նաեւ «ԽՍՀՄ-ի վերստեղծման» գաղափարի կողմնակիցներին: Այսպես, նրա կարծիքով, «ԽՍՀՄ-ի որեւէ վերականգնում այսօր օբյեկտիվորեն անհնար է առանց բարեփոխման ուժային մեթոդների: Պատմությունն անկարելի է հետ շրջել»:

Ուկրաինայի նախագահը բոլոր «նոր» գաղափարներից առաջին պլան էր մղել իշխանության մասին օրենք ընդունելու առաջարկությունը, որից հետո միայն հնարավոր է կառավարության կազմումը, որի հրաժարականը վերջերս ընդունեց խորհրդարանը:

Ամեն ինչից երեւում է, որ ինչպես տնտեսական, այնպես էլ քաղաքական բարեփոխումներ անցկացնելու նախագահի մտադրությունները բախվում են խորհրդարանի խուլ դիմադրությանը: Եւ այդ ամենը տեղի է ունենում այն ժամանակ, երբ երկրում առայժմ չկա սահմանադրություն:

Հավանական է, որ ոչ Ուկրաինայի նախագահին, ոչ էլ նրա ուղղահայաց իշխանությանը առանց խորհրդարանի հետ զգալի մարտեր մղելու չի հաջողվի երկրում առաջացնել մի շարք կարեւորագույն բարեփոխումներ:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ՎՐԱՍՏԱՆ

Շեւարդնաձեն ուժեղացնում է դիվանագետների պաշտպանությունը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐԿ-ԻՆՖՈՊՐԵՍ: Ապրիլի 10-ին Վրաստանի պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն կարգադրեց ուժեղացնել դիվանագիտական ներկայացուցչությունների պաշտպանությունը: Կառավարական պաշտպանության ծառայությանը Վրաստանի ՆԳՆ-ի եւ Թբիլիսիի քաղաքապետարանի հետ համատեղ հանձնարարված է մինչեւ մայիսի 15-ը այդ նպատակով արտակարգ միջոցներ ձեռնարկել: Հիշեցնենք, որ ապրիլի 9-ին, երբ հանրապետությունում նշվում էր խորհրդային զորքերի կողմից խաղաղ հանրահավաքի ցրման 6-րդ տարելիցը, ժամը 3:20-ին պայթյուն որոտաց ՌԴ դեսպան Վլադիմիր Զեմսկու նստավայրի մոտ: Դրա հետեւանքով ոչնչացվեց պահակակետը եւ տուժեցին մոտակա բնակելի տները: Երկու ժամ անց ավտոմատից գնդակոծվեց Անդրկովկասի ռուսական զորախմբի շտաբի շենքը: Գործողության պատասխանատվությունն իր վրա վերցրեց «Ալգեթի գայլեր» կազմակերպությունը:

ՌԴ դեսպանությունը Վրաստանի ԱԳՆ-ին հղած բողոքի նոտայում նշում է, որ ինքը հանրապետության համապատասխան ծառայություններին քանիցս խնդրել է ապրիլի 8-9-ը հոգալ դիվանագիտական ներկայացուցչության օբյեկտների անվտանգության մասին, բայց դա չի իրականացվել: Անդրկովկասի ռուսական զորախմբի մամլո կենտրոնը իր հերթին կոչ է անում այսուհետեւ ձեռնպահ մնալ նման սադրանքներից, որպեսզի զոհեր չլինեն: Վրաստանի նախարարների կաբինետը դեսպանի նստավայրի մոտ կատարված ահաբեկչությունը գնահատել է որպես երկրի իշխանությունն ապակայունացնելու եւ Մոսկվայի հետ հարաբերությունները վատացնելու փորձ:

ԹԵՀՐԱՆ

Թուրքմենստանը քննում է Իրանի տարածքով գազամուղի անցկացման հարցը

ԹԵՀՐԱՆ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այստեղ սկսվեցին Ուկրաինայի, Իրանի եւ Թուրքմենստանի եռակողմ բանակցությունները: Ուկրաինայի եւ Թուրքմենստանի պատվիրակությունները գլխավորում են արտգործնախարարները: Նրանք պնդում են, թե խոսքը բացառապես տնտեսության մասին է, նկատի ունենալով աշխարհում Իրանի քաղաքական ծանր վիճակը: Բանակցությունների իմաստն այն է, որ Ուկրաինան Իրանին տա քիմիական պարարտանյութեր, Իրանը վճարի Թուրքմենստանին, իսկ վերջինս Ուկրաինային գազ վաճառի: Ինչպես հաղորդում են արեւմտյան աղբյուրները, Իրանը ջանում է տնտեսական շփումների միջոցով բարելավել իր մասին եղած պատկերացումները:

Մի շարք աղբյուրների համաձայն, Թուրքմենստանը շահագրգռված է այն բանով, որ Ուկրաինան վճարի գազի դիմաց, իսկ հետագայում գազամուղը, շրջանցելով Ռուսաստանը, անցնի Իրանով: Աղբյուրները նաեւ հաղորդում են, որ Ուկրաինան մշակում է ռուսական էներգակիրների ներմուծումից իր կախման այլընտրանքի ռազմավարություն, եւ այստեղ հնարավոր է Թուրքմենստանի ու Իրանի օգնությունը: Բանակցությունների ընթացքում Իրանը պետք է առաջարկի քննարկել Ադրբեջանից ու Թուրքմենստանից Իրանով դեպի Թուրքիա, Ուկրաինա եւ Եվրոպա գազամուղների ու նավթամուղների կառուցման հեռանկարը: Բի Բի Սի ռադիոկայանը այդ հեռանկարը մեկնաբանելով հայտարարեց. «Բայց հայտնի չէ Եվրոպան կհամաձայնի, արդյոք էներգակիրներ ստանալ Իրանից»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ավտոճանապարհային վթար Իրանում

28 մարդ զոհվել եւ 8-ը վիրավորվել են Իրանի արեւմուտքում, Կազվին-Համադան ավտոխճուղում միկրոավտոբուսի եւ բեռնատարի բախման հետեւանքով: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Իրանն աշխարհում ամենաանբարեհաջող երկիրն է լուրջ ճանապարհատրանսպորտային պատահարների վիճակագրությամբ: Ամեն շաբաթ թերթի էջերում հաղորդումներ են հայտնվում բազմաթիվ մարդկային զոհերով վթարների մասին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Չեչնիա. Սամաշկի գյուղի գնդակոծումը շարունակվում է

ՄՈՍԿՎԱ-ԳՐՈԶՆԻ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐԿ-ԻՆՖՈՊՐԵՍ: Ինչպես պնդում է Չեչենպրես գործակալության մոսկովյան ներկայացուցչությունը, վկայակոչելով Չեչնիայի պաշտպանության օպերատիվ շտաբը, Սամաշկի գյուղի ավերակների ռմբակոծությունն ու հրետակոծությունը մինչեւ օրս շարունակվում է: Ողջ մնացած խաղաղ բնակիչները եւ աշխարհազորայինները չեչեն զինվորականների պաշտպանությամբ հեռացել են անվտանգ վայրեր: Կան բազմաթիվ զոհեր:

digitised by A.R.A.R.@

ազգային

Իսրայէլի Կրթական նախարար Ամնոն Ռուպինշթայն մերժած է Հայկական Ցեղասպանութեան նուիրուած դասագիրքի մը գործածութիւնը Իսրայէլի դպրոցներուն մէջ: Այս արգելքին մէջ ոչինչ կայ զարմանալի, որովհետեւ այդ որոշումը կը շարունակէ զայրակցութիւն պատճառել մեզմէ շատերուն:

Դասագիրքը պատրաստողն է Հրէական Ուսուցչաց Քոլեճէն Դոկտ. Եէր Օրոն, որ իր գիրքին մէջ կը պատկերէ Ա. Աշխարհամարտի հայկական ջարդերը ձեռամբ Օսմանեան Թուրքիոյ, եւ Բ. Աշխարհամարտի գնչուներու ողբերգը Նացի Գերմանիոյ կողմէ:

Կրթական նախարարին մերժումը հիմնուած է Հրէական Համալսարանի պատմութեան դասախօս Միշէլ Աբիթոլի գլխաւորած յանձնախումբին անհաւաստ տեղեկագրին վրայ: Դիտողութիւնը այն է, որ դասագիրքը «չի լրացներ պատմութեան դասաւանդութեան ակադեմական սին, եւ հետեւաբար չէր յանձնարարուած դպրոցական ճիւղական աջակցութիւն մը այդ ճիւղով դասաւանդութեան ծրագրի մը: Ուսումնական տիկինը, որ անդրադարձ առաջնորդած էր «ակադեմական եւ մանկավարժական չափանիշները» բարձր պահելու նախաձեռնութեամբ, իր նշումներուն մէջ գրած էր, թէ գիրքը պատրաստողները ներկայացուցած են հրէական «Հոլոքոսթ»ը, զանց առնելով հակառակը «նացիական հալածանքներ» եւ ամերիկեան գիտակցող կարծիքներ դութեան «Քու, Քաղ Քրանի տեսակէտը»: Այսինքն բարբառ նկատելով, որ Ամենազօր Կինկրիչ, ուանց հարցը լծելու, անմիջապէս եւ ու գիտեր հետաձգել իր նախընտրած կին պատասխանատուն որ... զարմացած է: Հակասական ու ռակուած կարծիք մը նոյնիսկ արժանի չէր նկատուած քննութեան: Կայծակի արագութեամբ պաշտօնէն հեռացնելով գործակից ակադեմական մը, Պր. Կինկրիչ իր ա- թեան, շնորհիւ պարկեշտ պատմաբանի մը, Երուսաղէմի Հոլոքոսթի եւ Ցեղասպանութեան Հիմնարկի վարիչ տոքթ. Իսրայէլ Չարնիի անտեղիտալի կեցուածքին:

Բացի քաղաքական պատճառներէ, Իսրայէլ ունի նաեւ հոգեբանական արգելք մը, որ պատճառ կը դառնայ Հայկական Ցեղասպանութեան նսեմացման եւ անտեսումի փորձերուն: Հոլոքոսթը որպէս աշխարհի պատմութեան մէջ եզակի եւ անկրկնելի ողբերգութիւն ըլլալու մտայնութիւնը հասած է հոգեբանական այնպիսի սուր աստիճանի մը, կարծես սովորաբար կայ, որ Հայկական կամ ուրիշ Ցեղասպանութիւններու միջազգային ճանաչումը եւ յիշատակումը կրնայ ստուեր ձգել Հոլոքոսթին վրայ, անոր խլել իր եզակիութիւնը, եւ միջազգային յուշարձանը ըլլալ, թէ կուզ կարճատեւ պահ մը, անոր վրայէն: Ու կը բխի թէ այս ցուցակի հոգեբանութիւնը եւ անոր բխող քաղաքականութիւնը պիտի շարունա-

ԵՂԵՌՆ-80

Տէր Զօրի նսեմացումը Աուշուիցինն ալ է

եւ մանկավարժական չափանիշը»: Մէջբերուած դիտողութեան տրուած է նաեւ անոր բացատրութիւնը. Ակադեմական ուսումնասիրութիւն կոչելու արժանի կը նկատուի գիրք մը, որ կու տայ, թէ ու դէմ, հարցին երկու երեսներն ալ, մինչ «Դոկտ. Օրոն ներկայացուցեր է միայն իր տեսակէտը»: Ուսումնականներու պաշտօնական յանձնախումբը պայման նկատած է-որդէուցի դասագիրքը ակադեմական մակարդակ ունենալ եւ անաչառ ըլլալ-որ հայկական տեսակէտին կողքին ներկայացուէր նաեւ հակառակը, թէ օսմանցի բանակներուն կատարածը «հակազդեցութիւն մըն է (հայկական) գրգռութեան մը»: Ու դեռ գիրքին մէջ չէ յիշատակուած, թէ «Երուսաղէմի ու Սուրիոյ հայերը երբեք եւ ոեւէ ձեւով չտուժեցին»:

Մենք ամբողջովին կը բաժնենք Իսրայէլի Կրթական նախարարութեան եւ Հրէական Համալսարանին խումբ մը պատմագէտներուն տեսակէտը, ինչ կը վերաբերի գիտական «ակադեմական չափանիշներու» կարեւորութեան, պայմանաւ որ անոր պահանջքը նոյն կարեւորութեամբ եւ լրջութեամբ գործադրուի նաեւ հրէական Հոլոքոսթին նուիրեալ դասագիրքերուն պարագային:

Ասկէ հազիւ երկու ամիս առաջ, Քոնկրէսի նոր նշանակեալ պատմաբանի Տիկ. Քրիսթինա Ճէֆրի այսօր վերադարձած է իր տունը ու ուրը դեռեւս չէ վերագտած իր ստացած անողոքելի հարուածէն: Ճորճիայի Համալսարանին պատմութեան այդ դասախօսուհին Քոնկրէսի պատմաբանի պաշտօնը ստանձնելու հրաւիրուած էր իր նախկին պաշտօնակից Նիւթ Կինկրիչի կողմէ, որ այսօր Ներկայացուցչական Տան ամենազօր հանրապետական խօսնակն է. անշուշտ ազդեցիկ մէկ դէմքը ամերիկեան քաղաքականութեան եւ որոշ օրուան ծագելիք արեւին կամ տեղալիք անձրեւին: Ուաշինկթըն իր փոխադրութեան շաբաթը, երբ դեռ ժամանակն իսկ չէր ունեցած ճամբորդական պայուսակներն ու տոփերը բանալու, մամուլը յանկարծ երեւան հանեց, թէ ասկէ տարիներ առաջ ան անդամ տեղեկագիր մը պատրաստած էր հրէական Հոլոքոսթը Մասաչուսեց Նահանգի դպրոցներուն մէջ դասաւանդելու համար պատրաստուած դասագիրքի դանութը եւ պաշտօնը փրկած կ՚ըլլար հակասեմական մահացու պիտակի հետեւանքներէն:

Խնդիրը այժմ կը կայանայ յետագայ հարցին պատասխանին մէջ. եթէ Տիկ. Քրիսթինա Ճէֆրի իրաւունք ունէր ցեղասպանութիւններու դէմ երիտասարդ ուսանողները զգայնացնելու կոչուած դասագիրքի մէջ «հակառակ»ի մը նաեւ ներկայացումը, այդ պարագային ան անմիջապէս պէտք է վերագտնէ իր պաշտօնը բարձր գնահատականով մը: Իսկ եթէ ան սխալագործութիւն մը գործած եղաւ, անարգելով միլիոնաւոր հրեայ զոհերու յիշատակը, այդ պարագային իրենց պաշտօնէն պէտք է հեռացուին Իսրայէլի Կրթական նախարար Ամնոն Ռուպինշթայն, դասախօս Միշէլ Աբիթոլ եւ իր յանձնախումբին անդամները:

Կարելի չէ որ պաշտօնական հրէութիւնը բարոյական մէկ չափանիշով դատէ Հոլոքոսթը եւ անոր առնչակից բոլոր հարցերը, իսկ անոր հակոտնեայ բարոյական մերձեցում մը ցոյց տայ դարուս առաջին ցեղասպանութեան եւ հայ ժողովուրդի Աուշուիցին Տէր Զօրին պարագային:

Իսրայէլի Կրթական Նախարարութեան եւ Հրէական Համալսարանին խօսնակները չուր աղբիւր ջուր կը բերեն հաստատելու համար, թէ առնուած որոշումը քաղաքական բնոյթ չունի, եւ նկատի չունի Իսրայէլ Թուրքիա տնտեսական-քաղաքական լրատուական սերտ գործակցութիւնը չվնասելու մտահոգութիւնը:

Ասոր ալ կ՚ուզենք որ հաւատանք: Թէեւ Մեծ Եղեռնին վերաբերեալ փաստաթուղթերու Իսրայէլի մէջ հրապարակման արգելքներուն շարքը սկսաւ անհամ բնոյթ ստանալ: Նախանցեալ տարի Իսրայէլեան կառավարութիւնը արգելք հանդիսացած էր որ Երուսաղէմի հեռատեսիլը պատկերապատէ հայկական կոտորածին նուիրուած վաւերագրութիւն մը: Նոյնիսկ տասը տարի առաջ Իսրայէլ, տեղի տալով թրքական ճնշումներուն, նոյնպէս արգելք հանդիսացած էր որ Երուսաղէմի մէջ գումարուի Հայկական Ցեղասպանութեան նուիրուած գիտաժողով մը, որ ի վերջոյ տեղի ունեցած էր առանց պետական մասնակցութեան եւ նաեւ առանց սպասուած բոլոր գիտնականներու մասնակցութեան այնքան ատեն - տարինե՞ր, տասնամեակնե՞ր - մինչեւ որ միտքերու եւ հոգիներու մէջ որոշ հանդարտութիւն մը, ներքին հաւասարակշռութիւնը տեղ գտնէ եւ, միւս կողմէ, նաեւ դարերի շահերը նկատելէ նման քաղաքականութեան մը անդադրում հետապնդումը:

Արեւին տակ համապատասխան տեղ կայ մարդկութեան ամօթը հանդիսացող երկու մեծ ցեղասպանութեանց համար ալ. Լեհաստանի թէ Սուրիոյ անապատներուն մէջ գտնուին անոնք:

Ոչ ոք իրաւունքը ունի հակադրելու Անքարա Թել Աւիվ մտերմութեան կապերուն, ոչ ալ կրնայ ժխտելու տէլ, բացի ընդհանրութիւններէ, երկու անկախ երկիրներու վարել ուզած քաղաքականութիւնը, որ այս պարագային ոչ անելի լաւ է եւ ոչ ալ անելի վատ քան բոլոր ուրիշ երկիրներու արտաքին քաղաքականութիւնը, քանի որ քաղաքականութիւն մը առաջնորդուած կ՚ըլլայ միայն պետական շահերէ ու տեղ չունին բարոյական նուազագոյն նկատումները: Առա՞ղ:

Այս քաղաքական սկզբունքը ճիշդ է Իսրայէլի պարագային բացի մէկ կէտէ, երբ հարցը կը վերաբերի Հայկական Ցեղասպանութեան, եւ որուն առնչուող հարցերը անբաժան են ու միեւս անբաժան պէտք է մնան Հոլոքոսթի ճանչցող ժողովուրդի մը բարոյագիտական էական կեցուած քէն: Դեռ անցեալ շաբաթ է որ աշխարհի հրեաները, մասնակցութեամբ Իսրայէլի ղեկավարներուն եւ եւրոպական շարք մը երկիրներու գլխաւորներուն, լեհական Աուշուիցի մէջ յիշատակեցին հրէական մեծ ծագումին գերեզմանը նկատուած մահուան ճամբարին ազատագրութեան (Կարմիր Բանակին կողմէ) յիսնամեակը: Այս առթիւ աշխարհ անգամ մը եւս վերապրեցաւ մարդու դէմ մարդութեան անչափելի ահաւորութիւնը: Եթէ Աուշուիցը խորհրդանիշն է ցեղային մաքրագործում մի, նոյնն է եւ նոյն տարիով զայն նախորդող Տէր Զօրը: Իսրայէլի ղեկավարութիւնը նսեմացնելով Հայկական Ցեղասպանութիւնը դասագիրքերու մէջ «հակառակը» փնտռելու հնարքներով, նսեմացուցած կ՚ըլլայ Հոլոքոսթը, ինչ որ արտադրութիւն է հրէական իսկ բարոյագիտութեան:

ԳՐԻԳՈՐ ՊԵՕԼԵԱՆ

ՀԱՅԱՑՔ

Ծովասար Չախմախչյան. «Հերոսը խաչ է փոքրիկ բանակի մեջ»

Ալբանիայում այսօր ապրում է 200-250 հայ

1991 թվականին երկրում հաստատված դեմոկրատական կարգերից հետո տեղի հայերը համախմբվեցին եւ իսր հոգաց բարեկարգված կյանքի ստեղծեցին, որտեղ հիմնեց հայկական մշակութային միություն: Հայերն առաջին անգամ հնարավորություն ստացան գրանցվել համայնքային կյանքով, ինչուեւ գերծ մնալով քաղաքական գործունեությունից: 1922 թվականին Ալբանիայում հաստատված առաջին 15-20 ընտանիքները հիմնականում գաղթել էին Արեւմտյան Հայաստանից: Նրանցից շատերը Ալբանիա էին հասել Հունաստանի, Բուլղարիայի կամ Լիբանանի ճանապարհով: Անգամ կոմունիզմի օրոք հայերի վիճակը բարվոք էր, նրանք կրթված էին, հիմնականում զբաղվում էին առեւտրով, ապա էին ընկնում խելաց ակտիվ գործունեությամբ:

Ծովասար Չախմախչյանի հետ ծանոթացա Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարի բակում: Նա միակ պատգամավորն էր Ալբանիայից, որ եկել էր մասնակցելու Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրությանը: Ալբանիայում ծանաչված ֆիմիայի պրոֆեսոր է, ծնվել է 1935 թվականին Տիրանայում: Հայրը ադանացի է, մայրը՝ Ամասիայից: Շատ արեւմտահայերի նման, Ծովասար Չախմախչյանի հայրը դեռ 1922 ին բռնել է գաղթի ճամփան:

Փախչելով յաթաղանից, լողալով մի կերպ հասել է մի անգլիական նավի, որով էլ տեղափոխվել է Հունաստան՝ Սալոնիկ, իր բարեկամների մոտ, եւ միայն 1925 ին հաստատվել է Ալ-

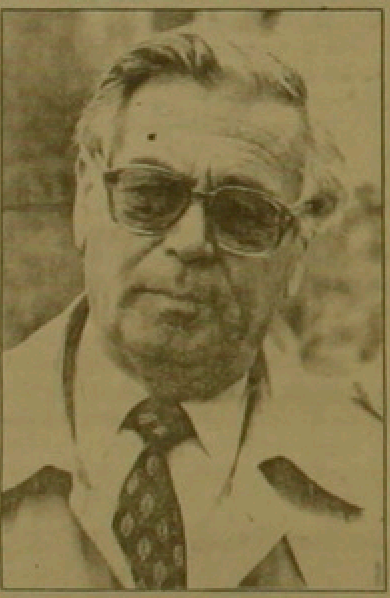

բանիայում, զբաղվել վաճառականությամբ: Ավելի երկար ճանապարհ է անցել մոր, Ծովասարի մայրը՝ Ամասիա Քուրդիստան Երուսաղեմ Լիբանան Գերմանիա Բուլղարիա: Իմանալով, որ Ալբանիայում մետաղագործների կարիք կա, մայրը եկել է Տիրանա: Այստեղ էլ 1933 ին հանդիպել են ծնողները եւ ամուսնացել:

«Հայրենասիրության առաջին դասերը ես ստացել եմ ծնողներիցս», պատմում է Ծովասար Չախմախչյանը: Մեր տանը միայն հայերեն էին խոսում: Ալբաներենն օգտագործում էինք միայն դրսում: Հայրս ու մայրս բացի «Հայր մերից», սովորեցրել էին բազմաթիվ երգեր, նույնիսկ հատվածներ «Անուշ» օպերայից: «Անուշի մեղեդին մինչեւ օրս սրտիցս դուրս չի եկել: Երբ գալիս էի Երեւան, Աթենքի օդակայանում մի ամերիկահայի հանդիպեցի, որը շատ զարմացավ, թե ինչո՞ւ 250 հոգանոց ալբանահայ համայնքը նույնպես պատգամավոր է ուղարկում Ազգային եկեղեցական ժողովին: Ես ասացի, թե հերոսը խաչ է փոքրիկ բանակի մեջ, մեծ բանակի մեջ խաչերը շատ արժեք չունեն: Եթե Ամերիկայում 10 հազար հայից 800 ն են մաքուր հայ մնացել, մեզ մոտ 250 հայ ենք, բայց բոլորս էլ հայերեն խոսում ենք, միասին ենք՝ ե՛ւ ուրախության, ե՛ւ տխրության պահերին: Իմ կարծիքով հայեցի լինելու առաջին պայմանը գալիս է տանից, ծնողների տված դաստիարակությունից»:

Ծովասար Չախմախչյանը հպարտանում է նաեւ իր երկու որդիներով՝ Ժիրայրով ու Տիրանով, որոնք սովորում են համալսարաններում: Ինքը ժամանակին ավարտել է համալսարանի կենսաբանության եւ ֆիմիայի ֆակուլտետները, ստացել է պրոֆեսորի կոչում, դպրոցներում դասավանդել է ֆիմիա, աշակերտների, ուսանողների եւ ուսուցիչների համար գրել եւ հրատարակել է ֆիմիայի 12 դասագիրք, արժանացել է Ալբանիայի ժողովրդական ուսուցչի կոչման: Այժմ շարունակում է դասավանդել Տիրանայի համալսարանում: Ալբանիայում կան նաեւ այլ հայտնի հայեր, հիմնականում բժիշկներ, գիտնականներ, լրագրողներ, տնտեսագետներ, ինժեներներ: Մեծ համբավ ունեն բժիշկ Վահե Փորդոյանը, որի մեծ հայրը եղել է Ալբանիայի բագավորի բժիշկ, կոմպոզիտոր Հայկ Զաքարյանը, որ հայտնի է բազմաթիվ ֆիլմերի համար գրած երաժշտական ստեղծագործություններով եւ այժմ երաժշտական համալսարանի դեկանն է, եւ շատ ուրիշներ: Հայ համայնքը թերթ չունի, պարբերաբար թերթեր են ստացվում Բեյրութից, Աթենքից կամ Եգիպտոսից: Դպրոց նույնպես չկա, բայց տեղի հայերից մեկը, որ Վենետիկում լավ հայերեն է ուսանել, շաբաթական երկու անգամ տանը 10-12 փոքրիկների հայերեն է սովորեցնում:

Հայկական եկեղեցի նույնպես չկա: Հայերի խնդրանքով օգտագործվում է մի կաթոլիկ եկեղեցի: Դեռ 1993 թվականին Փարիզի թեմի առաջնորդ Գյուտ արք. Նագգաշյանը մի քահանա ուղարկեց Տիրանա, որը կնքեց առաջին 12 հայ մանուկներին, պատարագ մատուցեց, եւ այդ օրվանից հայ համայնքը ամիսը մեկ հաղորդակից է դառնում նաեւ հայ եկեղեցուն:

Իհարկե, Ալբանիայի այսօրվա տնտեսական եւ քաղաքական իրավիճակը ազդում է նաեւ հայ համայնքի վրա: Էնվեր Խոջայի իշխանության, այն է՝ կոմունիզմի տապալումից հետո, երբ ժողովուրդը իսկապես ազատվեց բանտային ռեժիմից (1966 ին փակվեցին բոլոր եկեղեցիներն ու բանտերում հայտնվեցին կամ գնդակահարվեցին բազմաթիվ հոգեւորականներ), այսօրվա ազատության եւ բարեփոխումների ալիքը մեծ հնարավորություն ընձեռեց բոլորին: Իհարկե, կան տնտեսական դժվարություններ, իրականացվում է սեփականաշնորհում, գների ազատականացում, միեւնույն ժամանակ վաճառականներ են գալիս Իտալիայից, Հունաստանից, Ավստրիայից:

Ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Ալբանիայում վատ է էներգամատակարարման վիճակը, ամռան ամիսներին օրերով ջուր չի լինում: Եւ շատ ալբանացիներ, այժմ չդիմանալով այդ ծանր պայմաններին, մեկնում են Հունաստան, Գերմանիա: Վերջին տարիներին արտագաղթողների թիվը անցել է 325 հազարից: Սակայն, ինչպես պատմում է զրուցակիցս, Ալբանիան օգնություն եւ վարկեր է ստանում ԱՄՆ ից, Գերմանիայից եւ Իտալիայից, եվրոպական բանկերը նույնպես վարկային ներդրումներ են կատարում, ինչը հույս է ներշնչում, թե տնտեսական վիճակը կամաց կամաց կբարելավվի: Այդ խնդրում իհարկե կօգնի նաեւ այն հանգամանքը, որ Ալբանիան ծովափ ունի, ինչը խթանում է ձկնարտադրությունը, ինչպես նաեւ նավթարդյունաբերությունը: Այժմ աշխատում են նավթամշակման երկու գործարան:

Ծովասար Չախմախչյանն առաջին ալբանահայն էր, որ այցելեց Հայաստան: Տպավորությունները շատ են եւ հաճելի: Վերադառնալով Տիրանա, նա կհաղորդի հայրենակիցներին եւ կպատմի իր տպավորությունների մասին:

Մեր զրույցի վերջում պարոն Ծովասարը մի նոթատետր հանեց գրպանից, ասելով, թե դրանով Հայաստանից հող պիտի տանի Ալբանիա եւ ցանի բոլոր հայերի գերեզմանին: «Մենք մեզ հայ պիտի զգանք ամենուր, որ պետք կարողանանք ապրել եւ մեռնել», հպարտորեն ավարտեց պրն. Չախմախչյանը:

ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՍՏՐԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ֆրանսիա-Իրան. Զենք հաշտության դիմաց

Մարտի վերջերին Ֆրանսիայում հայտնի դարձավ, որ խախտելով բազմաթիվ միջազգային համաձայնագրեր եւ պաշտոնապես ստանձնած իր պարտավորությունները, Փարիզը վերջերս Թեհրանին մատակարարել է սպառազինություն, հավանաբար «օդ-երկիր» դասի հրթիռներ: Անցյալ տարվա աշնանն այդ գործարքով զբաղվել է հենց Ֆրանսիայի ներքգործնախարարությունը: Նախարար Շառլ Պասկուայի նպատակն է եղել իրանցիների բարեհաճությունն ստանալ 1991 թ. Ֆրանսիայում շահի նախկին վարչապետ Շահպուր Բախտիարի սպանությանը մեղսակից 3 անձանց դատավարությունից առաջ: Ինչպես հայտնի է, Բախտիարի դեմ կատարված առաջին մահափորձի հեղինակ Անիս Նակաշի արձակումը պահանջող իրանցիները 1986 թ. Փարիզում արյունալի ահաբեկչության էին դիմել: Ի վերջո, Նակաշը ազատ էր արձակվել 1990 թ.: Այն ժամանակ արդեն Շառլ Պասկուան ներքգործնախարար էր: Ըստ երեւույթին, 1994 թ. աշնանը ահաբեկչական նոր քայլերից խուսափելու նպատակով Պասկուան ուզել էր Իրանին սիրաշահել դատավարությունից առաջ: Զինավաճառի գաղտնի առաքելությունը հանձնարարվել էր [illegible] Ժան Շառլ Մարշիանիին:

Ինչպես հաղորդում է այս գաղտնի գործարքը բացահայտած L'Express հանդեսը, ահաբեկիչների դատավարությունը պետք է բացվեր 1994 թ. նոյեմբերի 2-ին, Փարիզի երդվյալների հատուկ դատարանում: Բայց դրանից երեք շաբաթ առաջ հոկտեմբերի 11-ին Ալժիրի ավիաընկերության մի օդանավ վայրէջք կատարեց Շատոռու օդանավակայանում: Քաղաքացիական այդ խոշոր օդանավը թռել էր Ալժիրից 30 կմ հեռու գտնվող Բուֆարիկի ռազմական օդանավակայանից: Թռիչքի ծրագրի համաձայն այն պետք է վերադառնար Բուֆարիկ: Սակայն Շատոռուից մեկնած ալժիրյան օդանավը վայրէջք էր կատարել Կիպրոսում, որտեղ բեռները (հրթիռները) միանգամից տեղափոխվել էին իրանական օդանավ: Այդպիսով ավարտվել էր եռակողմ գաղտնի գործարքը:

Ինչպես հայտնի է, իրանա-իրաքյան պատերազմի ավարտից հետո Իրանն սկսել է զարգացնել իր օդուժը: Նա զենք է ստանում առավելապես նախկին խորհրդային հանրապետություններից, Չինաստանից, Հյուսիսային Կորեայից: Այժմ այդ ցանկին ավելացավ նաեւ Ֆրանսիան: Իհարկե, Ֆրանսիան չէր կարող բացահայտ գործել, ուստի օգտվեց ալժիրցիների միջնորդությունից: Պասկուան եւ Մարշիանին սերտ կապեր ունեն Ալժիրի հետախուզության նախկին տնօրեն Մոհամմեդ Բեթշինի հետ, որը ներկայումս նախագահ Զերուալի խորհրդականն է: Միջնորդավճարի դիմաց Բեթշինը օգնել է կազմակերպել բեռի առաքումը Շատոռու, իսկ ֆրանսիացի արտահանողը որպես հասցեատեր նշեց Ալժիրը:

Լավ մտածված այս գաղտնի ձեռնարկումը կարող էր բնավ հայտնի չդառնալ: Այդուհանդերձ, մի քանի շաբաթ առաջ Փարիզում այդ մասին շշուկներ տարածվեցին: Չվարձատրված (կամ վատ վարձատրված) միջնորդներից մեկը բողոքել էր ֆրանսիացի պաշտոնյաներից մեկին: Ֆրանսիայի արտգործնախարարությունը եւ պաշտպանության նախարարությունը երկու շաբաթվա ընթացքում կարողացան բացահայտել փաստերը: Բայց մի բան մնում է անհայտ: Բանն այն է, որ Ֆրանսիայից սպառազինության արտահանման ամեն մի գործարք պահանջում է կառավարության հավանությունը: Հարց է ծագում. վարչապետի ծառայությունները արդյո՞ք կամովին են տվել իրենց համաձայնությունը: Մի՞թե նրանք չգիտեին, որ Ալժիրի օդուժն իր զինանոցում չունի «օդ-երկիր» դասի որեւէ հրթիռ:

Ինչ վերաբերում է ներքգործնախարարությանը, Շառլ Պասկուան առայժմ խուսափում է լրագրողների հարցերին պատասխանելուց:

Ըստ ճակատագրի հեգնանքով դիվանագիտական եւ քաղաքական այդ գաղտնի գործարքը որեւէ ձեւով չի ազդել Փարիզի երդվյալների հատուկ դատարանի վճռի վրա: 1991 թ. մահափորձից հետո ձերբակալվել էին երեք անձինք, որոնցից մեկը (իրանցի մի դիվանագետ) ազատ էր արձակվել «փաստերի անբավարարության» պատճառով: Իսկ մյուս երկուսը 1994 թ. աշնանն սկսված դատավարության ընթացքում դատապարտվեցին մեկը ցմահ, մյուսը 10 տարվա բանտարկության: Բայց այս երկուսի ճակատագիրը բնավ չէր հետաքրքրում Թեհրանին, իսկ երրորդը ահաբեկչության հիմնական կազմակերպիչը, ազատության մեջ է:

Իշխանության վերին ոլորտներում զինավաճառի այս գաղտնի գործարքը անչափ լուրջ է համարվում եւ երբեմն համեմատվում է ամերիկյան «Իրանգեյթի» հետ: Մինչեւ օրս գործի պաշտոնական հետաքննություն չի սկսվել: Արտաքին քաղաքականության ոլորտում գործարքը կարող է բարդություն ստեղծել արեւմտյան դաշնակիցների հետ: Ֆրանսիան, որին առանց այդ էլ հաճախ են հանդիմանում միջինարեւելյան քաղաքականության երկդիմի բնույթի համար, այժմ կարող է հայտնվել մեղադրյալի աթոռին:

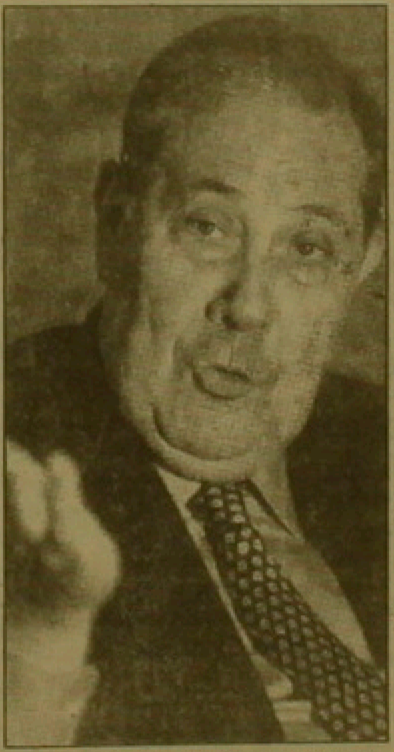

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՐԲԵՐՅԱՆԸ

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ

Կետերի եւ «ճամձկների» կղզիները

Վինյարդ եւ Նենթակետ կղզիներում հանգստանում է ամերիկյան հասարակության ընտրանին՝ սկսած երկրի նախագահ Բիլ Քլինթոնից:

Վինյարդը եւ Նենթակետը ոչ մեծ կղզիներ են Ատլանտիկայում, փոքր-ինչ հարավ Նոր Անգլիայի Քեյփ Քոդ հրվանդանից: Մեկ դարից մի քիչ ավելի առաջ այդ կղզիները եղել են աշխարհում խոշորագույն կետորսության կենտրոններ:

Այժմ Վինյարդում եւ Նենթակետում կետերի մասին հիշեցնում են միայն տների հողմացույցները, որ պատրաստված են այդ կենդանիների տեսքով: Իսկ ծովայինների կացարանները դարձել են հարմարավետ առանձնատներ: Նյույորքյան փաստաբանները եւ բոստոնյան մոդելավորները նախընտրում են կղզիների գյուղական անդորրը, քան Մոնտե Կառլոյի շքեղությունները կամ Մայամիի շվայտ խրախճանքները: Եւ չնայած կղզիներում կան հրաշալի լողափեր (նշանավոր Կատամաքիչը Վինյարդում), տեղացի հանգստացողների համար դա ամենեւին էլ գլխավորը չէ: Իսկական «վինյարդցին», ինչպես իրենց կոչում են կղզու հանգստի սիրահարները, սիրում է լռությունը եւ կարգուկանոնը, որ տիրում է կղզիներում: Տարվա ընթացքում կիսրոնի նման խամված մեծերի սիրտը մի պահ մարմրում է, տեսնելով գյուղական փողոցով ծեմող կարապ: «Վինյարդցիների» կացարանը ընդհանուր ոչինչ չունի հավայան հսկայական գերժամանակակից առանձնատների հետ: Հնամենի տունը փայտից է, ժամանակի ընթացքում խունացած, բաժնված է երկու ոչ մեծ անտառակների միջեւ: Ժամանակի նշանները՝ բակերի անկյունում արդատանած «կադիլակը», արբանյակային կապի ափսեն եւ որպես պարտադիր պայման, ատաղձագործի կտորը՝ դռան վերեւում: Այդտեղ «տնակում» Ամերիկայի պահպանողական ֆինանսական վերնախավի ներկայացուցիչները, խոշորագույն «Մանհեթեն բանկի» տերերը անց են կացնում ծննդյան տոների արձակուրդները:

Ինչպես «վինյարդցիները», այնպես էլ տեղաբնակները նախանձախնդրությամբ հետեւում են, որպեսզի ոչինչ, այսպես կոչված, ամերիկյան արդիականությունից, չխաթարի կղզիների նահապետական հովվերգությունը: Վինյարդում չկան ոչ գերխանութներ, ոչ էլ «Մակդոնալդսի» կետեր, նույնիսկ ավտոլցակայանները գործում են հին եղանակով, իսկ դրանց ֆիրմային ցուցանակները պատրաստվում են փայտյա խոշոր զանգվածների գեղարվեստական մշակումից, ինչը ամերիկյան չափանիշներով անբռնազբոսելի շքեղություն է: Ռեստորանների ճաշացուցակները, իհարկե, կազմված են «ծովային խոհանոցի» ֆիրմային կերակրատեսակներից. սովորական ճաշը՝ սալաթ ծովային խեցգետնից, ապուր կակղամորթից, կոլոլիկ խեցգետնից: Գինիներից նախընտրելին է տեղականը: Ըստ երեւույթին, Վինյարդ (անգլերեն Wineyard) կոչվել է ի պատիվ տեղական գինու տեսակի, որը արտադրվել է այստեղ անհիշելի ժամանակներից, չնայած կղզու խիստ կլիմային: Ինչ վերաբերում է հյուրանոցներին, ապա նրանցից առավել հայտնին Նենթակետյան «Վուդ բոլկոն» է, որը հիմնադրվել է դեռ 1705 թ.: Տեղի իջեւանատների հիմնական հաճախորդները ամենատարբեր տարիքի ունեւոր ամուսնական զույգերն են: Որոշ զույգերի համար այն դարձել է իսկական ընտանեկան ավանդույթ. Վինյարդում կամ Նենթակետում անցկացնելով իրենց մեղրամիսը՝ նրանք սիրված հանգստավայր են գալիս ամեն տարի: Այնուամենայնիվ, ոչ բոլորն են, որ ունեն «վինյարդցի» դառնալու հնարավորություն:

«Գյուղական ձեւով» հանգստանալու մեկ օրը հանգստի նման սիրահարների վրա նստում է նվազագույնը հազար դոլլար:

Յ. Ս.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իտալիայում գործադուլ են անում լրագրողներն ու ավիատորները

Միանգամից երկու համազգային գործադուլներով է սկսվել շաբաթը Իտալիայում: Ապրիլի 10-ի առավոտյան, ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, 24 ժամով աշխատանքը դադարեցրել են լրատվական գործակալությունների աշխատողները, հեռուստաստուդիաների եւ առաջատար ազգային թերթերի լրագրողները: Լրագրողների արհմիությունները գործադուլ են հայտարարել այն բանից հետո, երբ կառավարության ներկայացուցիչները հրաժարվել են կատարել տեղեկատվական ճյուղի աշխատողների մի շարք պահանջներ, մասնավորապես աշխատավարձի բարձրացման եւ սոցիալական երաշխիքների ոլորտի ընդլայնման մասին: Միաժամանակ լրագրողների հետ միեւնույն օրը համազգային գործադուլ են սկսել Իտալիայի «Ալիտալիա» խոշորագույն ավիաընկերության օդաչուներն ու ցամաքային անձնակազմը: Նրանք բողոքում են ավիաընկերության ղեկավարության պլանավորած «խիստ տնտեսման» դեմ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Տոկիոն չի ընդունում երրորդ երկրի գործունեությունը Կուրիլներում

ՏՈԿԻՈ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: Ճապոնիան չի կարող Հարավային Կուրիլներում ընդունել որեւէ երրորդ երկրի տնտեսական գործունեության իրավունքը: Այս մասին հայտարարեց Ճապոնիայի արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Կունիհիրո Սայտոն Տոկիոյում ճապոնացի լրագրողների համար անցկացրած ճեպազրույցում: Ինչպես նշում է Կիոդո Ցուսին գործակալությունը, ճապոնացի բարձրաստիճան դիվանագետի հայտարարության համար առիթ էին ծառայել Կունաշիր կղզու Յուժնո Կուրիլսկ քաղաքում ծխնավերամշակման ձեռնարկություն կառուցելու Հարավային Կորեայի մտադրությանը վերաբերող հաղորդումները:

Լա Մանշի թունելը վնասաբեր է

«Եւրաթունել» բրիտանա-ֆրանսիական ընկերությունը, որին պատկանում է Լա Մանշի տակով անցնող երկաթուղային թունելը, վիթխարի վնասներ է կրում: Միայն ընթացիկ տարում, ասվում է ապրիլի 10-ին նրա տարածած տվյալներում, նա կորցրել է 387 միլիոն ֆունտ ստեռլինգ: Իսկ «Եւրաթունելի» պարտքերի ընդհանուր գումարը կազմում է շուրջ ութ միլիարդ ֆունտ ստեռլինգ: Հիմնական պատճառներն են թունելի կառուցման բոլոր սպասելիքները գերազանցած չափից ավելի արժեքը, նրա գործարկման ձգձգումները, այնուհետեւ մի ամբողջ շարք վնասվածքներն ու վթարները, ինչպես նաեւ լաստանավերով փոխադրումներ իրականացնող ընկերությունների սուր մրցակցությունը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՄՆ. 11 վայրկյանը մեկ կին է ծեծվում

Յուրաքանչյուր 11 վայրկյանը մեկ ԱՄՆ-ում կանայք ծեծի են ենթարկվում: Ամերիկայի բռնի հանցագործությունների զոհերի ազգային կենտրոնի տվյալներով, ամեն օր ճանապարհատրանսպորտային պատահարների զոհ է դառնում 55 ամերիկացի, որոնց պատճառ է դառնում ոգելից խմիչքների չարաշահումը: Ամեն րոպե Միացյալ Նահանգներում առնվազն 6 երեխա ենթարկվում է ծաղր ու ծանակի:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը խուսափեց մահափորձից

ՄԱԿ-ի ամբողջ պատմության ընթացքում առաջին անգամ այդ միջազգային կազմակերպությունը պաշտոնապես հաղորդեց, որ մահափորձ էր նախապատրաստվել իր գլխավոր քարտուղարի դեմ:

Բուտրոս Ղալիի կյանքը լուրջ վտանգի ենթարկվեց վերջերս Սալվադորում կատարած նրա շրջագայության ժամանակ, որտեղ օդանավակայանից մեկնած ավտոմեքենաների շարասյան ճանապարհին տեղադրվել էին պայթուցիկ նյութով լի մի քանի մեքենաներ: Սալվադորի անվտանգության ծառայությունները բացահայտեցին դավադրությունը եւ այդ մասին Բուտրոս Ղալիին վաղօրոք հայտնեցին դեռ Հաիթիում, որտեղից նա պատրաստվում էր մեկնել Կենտրոնական Ամերիկա: Այդ պատճառով բարձրաստիճան հյուրին բերած ինքնաթիռը վայրէջք կատարեց ոչ թե Սան Սալվադորի օդանավակայանում, այլ Իլոպանգոյի ռազմական հենակետում, որտեղից ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին մայրաքաղաք հասցրին ուղղաթիռով:

Կենտրոնական Ամերիկայում կատարած շրջագայության ժամանակ Բուտրոս Ղալիին առհասարակ ամեն տեսակ ձախորդություններ էին հետապնդում: Արդեն գրվել է այն մասին, որ Գվատեմալայում նա (այս անգամ օդաչուի սխալի հետեւանքով) վայրէջք էր կատարել այնտեղ, որտեղ իրեն բնավ չէին սպասում: Բացի դրանից, այդ երկրի նախագահ Ռամիրո դե Լեոն Կարպիոյի հետ զրույցի ժամանակ նախագահական պալատի դիմաց ռումբ էր պայթեցվել, որի հետեւանքով զոհվել էր մի անցորդ: Կարպիոն այն ժամանակ իր հյուրերին հայտնել էր, որ դա «ահաբեկիչների ձեռքի գործն է»:

Բուտրոս Ղալիի ներկայացուցիչը, հայտարարելով գոյություն ունեցած դավադրության մասին, չհայտնեց, թե ում են կասկածում Սալվադորում ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի վրա մահափորձի նախապատրաստման մեջ, երկիր, որտեղ երեք տարի առաջ ՄԱԿ-ի եռանդուն միջնորդությամբ դադարեցվել էր 12-ամյա քաղաքացիական պատերազմը:

Միանգամայն հավանական է, որ դավադրության թելերը հասնում են Գվատեմալա, որտեղ Բուտրոս Ղալին այցելեց Սալվադորից անմիջապես հետո:

Վերջերս ՄԱԿ-ը Գվատեմալա մի խումբ փորձագետներ գործուղեց, որպեսզի նրանք իշխանությունների հետ բանակցեն Գվատեմալայի բնակչության [illegible] մեծամասնություն կազմող [illegible] հնդկացիների նկատմամբ [illegible]թյունը դադարեցնելու [illegible] Հաշտարար գործունեությունը խիստ զայրացրեց գվատեմալացի զինվորականներին, որոնք ձգտում են [illegible] վերահսկել երկրի ամբողջ [illegible] ինչպես նաեւ խոշոր [illegible]երի մի մասին, որոնք [illegible] հնդկացիներին [illegible] հողերը:

«Իզվեստիա»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Պոլսում հրատարակվող երկրորդ հայագիր օրաթերթը

«Մարմարան» նաեւ գրական ճաշակ է կրթում

Օրաթերթի խմբագրի տեղակալ Մաֆրուհի Պ. Հակոբյանը Պոլիս վերադառնալուց առաջ հարցազրույց է տալիս «Ազգին»

Պոլսում հրատարակվող հայագիր «Ժամանակ» օրաթերթի կողքին (երեկ «Ազգը» հարցազրույց է տպագրել նրա խմբագրի հետ) 1940-ից հրատարակվում է նաեւ հայագիր մյուս օրաթերթը՝ «Մարմարան», որը, կարծում ենք, առավել ճանաչում ունի նաեւ Պոլսից դուրս: «Մարմարայի» խմբագիրը գրող Ռոբեր Հաստեճյանն է, իսկ նրա տեղակալը՝ Մաֆրուհի Հակոբյանը, որը 4 անգամ Հայաստան այցելելով բավականաչափ ծանոթություններ կարողացել է հաստատել՝ ի շահ գաղութի եւ ինչու չէ, նաեւ մեզ՝ տեղյակ պահելով պոլսահայ այսօրվա կյանքին: 3-րդ այցելությունից (1994-ի հոկտեմբեր) ծնվեց նրա «Ողջագուրումներու եւ բաժանումներու յավերժական ճամփուն վրայ» լրագրողական, նկարագրական, լուսանկարներով հարուստ գիրքը՝ հայաստանյան հանդիպումների եւ օրերի մասին (տպագրվել է 1995-ին Պոլսում): Իր գործընկերոջ՝ «Ժամանակի» լրագրող Արա Քոչունյանի հետ Մաֆրուհի Հակոբյանը հայրենիքում է՝ կաթողիկոսական ընտրությունները լուսաբանելու առիթով: Երեկ գրողների տանը նա հանդիպեց հայրենահայ գրողների հետ եւ պոլսահայ գրականության վերաբերյալ համառոտ մի դասախոսություն կարդաց, ինչպես նաեւ պատասխանեց հավաքվածներին հետաքրքրող հարցերին: Ստորեւ «Ազգի» հարցազրույցը նրա հետ:

— Սա իմ առաջին գործուղումը չէ Հայաստան. 1994-ին, Վազգեն կաթողիկոսի մահվան առիթով Սփյուռքի օրաթերթ ներկայացնող միակ լրագրողն էի, այնուհետ՝ կանանց համաշխարհային համաժողովին էի մասնակցում Երեւանում եւ հոդվածաշար տպեցի այդ առիթով: Այս գործուղումդ արդյունավե՞տ անցավ:

— Վերջին երկու այցելություններս կարճատեւ էին՝ մեկական շաբաթով միայն, այնպես որ հազիվ կարողացա աշխատանքս լրացնել, պաշտոնատար անձերի եւ հաստատությունների հետ չկարողացա հանդիպել: Կաթողիկոսի հուղարկավորության մանրամասներին հետեւեցի օրը օրին եւ հեռաձայնի միջոցով, նույն օրն իսկ լուրերն ուղարկում էի: Սփյուռքի զանազան թերթեր իմ ականատեսի նյութերն էին արտատպում: Իսկ կանանց համաժողովին մասնակցությունս ծնունդ տվեց Հայաստանի մասին գրքի: Այս այցելությանս ի մոտո հետեւելով կաթողիկոսական ընտրությունների ընթացքին, օրը օրին լուրերն ու լուսանկարները փոխանցեցի Պոլիս՝ «Մարմարայի» ընթերցողներին պատմելով այս պատմական առիթի ամենայն մանրամասները: Ցավում եմ, որ որոշ կարեւոր պահեր չկարողացա լուսանկարել, մի շարք իրադարձությունների հասու եղանք փակ դռների հետեւից կամ նրբանցքից: Ինչեւէ, ընդհանուր տպավորությունս (կենդանի աչքերով տեսա) շատ լավ է:

— Որո՞նք են «Ժամանակի» հետ ձեր էական տարբերությունները:

— Երկուսս էլ հայապահպան խնդիր ենք հոգում, սակայն մեր օրաթերթը քաղաքական, ընկերային, տնտեսական հոդվածների կողքին գրական նյութեր էլ է շատ զետեղում:

— Գրական հակումը պայմանավորվա՞ծ է արձակագիր խմբագրի անձով:

— Թերեւս դա կարեւոր ազդակ է դեպի գրական նյութը առավել հակվելու եւ մենք այն համոզումն ունենք, թե մեր լեզուն պետք է գոյատեւի գեղարվեստական գրականության վրա հենվելով եւ մեր լեզուն հարստացնելու, ծաղկյալ վիճակի մեջ պահելու համար անհրաժեշտ է գրական մշակված նյութերի զետեղումը մեր էջերում: 15 օրը մեկ «Գրական էջ» անվամբ ամբողջական էջ ենք պատրաստում: Շաբաթ օրվա էջն էլ, որտեղ ներկայացնում ենք մանուկների, պարմանուհիների, աշակերտների գրվածքները, նաեւ նրանց նկարչությունը, որա մաս կարելի է համարել: «Ծաղկեփունջ» անվանյալ այս էջում զետեղում ենք նաեւ քաղաքախորհրդական, մշակութային նյութեր էլ:

— Որքան գիտեմ, «Մարմարան» «Ժամանակից» շատ ավելի տպաքանակ ունի: Օրեցօր նվազող գաղութը պահպանո՞ւմ է այն:

— Մեր թերթի տպաքանակը 2000–2500-ի միջեւ է: Այս տպաքանակից 500 օրինակ ուղարկվում է արտասահման՝ ԱՄՆ, Կանադա, Ավստրալիա, բոլոր եվրոպական երկրները, 2–3 օրինակ՝ Հայաստան: Գիտենք, թե արտասահմանի հայկական օրաթերթերը ընթերցողներին հասնում են մի քանի օր հապաղումով, մինչդեռ մեր թերթը նույն օրն իսկ՝ կեսօրվա ժամը 13-ից հետո հասնում է ընթերցողին՝ աղերսակից դարձնելով համայնքային, արտասահմանյան եւ հայաստանյան լուրերին: Ամեն օր մեր հատուկ միջոցներով լուրեր ենք ստանում Հայաստանից: Այս ամենն ապահովելով՝ սպառման խոչընդոտ այլեւս կլինի՞: Մենք խնայողության գինը գիտենք, ավել օրինակներ չենք տպում:

— Մի քիչ մանրամասնիր «Մարմարայի» աշխատանքային օրը:

— Նախ ասեմ, որ 1967-ից պաշտոնավարող Ռոբեր Հաստեճյանի երկու որդիները մեր թերթի աշխատակիցներն են: Խմբագրական աշխատանք կատարում ենք երկուսս: Ունենք երկու գրաշար: Խմբագրի որդին՝ Արի Հաստեճյանը, թերթի ներկայիս արտոնատերն է, նաեւ հոգում է թերթի համակարգչային աշխատանքը: Մեր թերթում աշխատում են 12–13 անձեր: Թղթակիցներ գրեթե չունենք եւ ստիպված անձամբ ենք հետեւում քաղաքական, հասարակական եւ այլազան անցուդարձերին: Աշխատում ենք առավոտյա 9-ից մինչեւ 17-ը: Ես նաեւ սրբագրում եմ եւ թարգմանություններ անում (ի միջի այլոց, Մաֆրուհին խմբագրում է նաեւ «Սուրբ Փրկիչ» ազգային հիվանդանոցի պարբերաթերթը — Ան. Հ.): «Մարմարան» բաղկացած է 4 մեծադիր էջերից: 1-ին էջում զետեղում ենք քաղաքական լուրերը, նրան հարակից՝ համայնքայինները: 2-րդ էջում սովորաբար՝ քրոնիկներ, «Թերթօն» (շարունակական վեպ), խաչբառ եւ հոդվածներ ենք տպագրում: 3-րդ էջը փոփոխական բնույթ ունի: Երեքշաբթի եւ ուրբաթ այս էջում հրապարակում ենք աշխարհի չորս ծագերից ստացված հայկական լուրեր՝ ընթերցողներին տեղյակ պահելով տարբեր գաղութների անցուդարձին: 4-րդ էջը տրամադրվում է կրոնական եւ անհատական ծանուցումների (մահախոսականներ, զանազան հրավերների հայտարարություններ): Այս ծանուցումներն են, որ ոտքի վրա են պահում թերթը: Ամեն օր առատ լուրեր ենք ստանում Հայաստանից: Թուրքական բոլոր թերթերից քաղվածաբար տպագրում ենք այն ամենը, ինչ Հայաստանի եւ հայի մասին է՝ լինի անաչառ, թե հակահայ: Այսինքն՝ մեր ընթերցողը տեղեկանում է թուրք լրագրող-մեկնաբանների տեսակետներին:

— Ապրիլի 24-ի առիթով ձեր թերթը որեւէ ձեւով կարձագանքի՞:

— Թուրքական թերթերը ինչ որ գրեն, կբավարարվենք դրանք ներկայացնելով: Հավելյալ մանրամասներ, մեր կողմից որեւէ լուր, մեկնաբանություն չենք հրապարակելու:

— Հայրենիքում հրապարակվող մամուլի, մասնավորապես «Ազգի» մասին կարծիքդ:

— Պոլսի մեջ պարբերաբար առիթ ենք ունեցել տեսնելու «Ազգ» օրաթերթը: Պիտի խոստովանեմ, որ «Ազգը» Հայաստանի լավագույն թերթերից է եւ անկողմնակալ, առատ, այլազան լուրեր է հաղորդում: Վերջին այցելությանս լինելով խմբագրությունում, համոզվեցի նախապես ունեցածս բարձր կարծիքի մեջ:

— Վերջին մի հարցում. թերթելով «Ողջագուրումներու եւ բաժանումներու յավերժական ճամփուն վրայ» գիրքը՝ նկատեցի, որ լուսանկարներով առատ նրա էջերում հատկապես շատ են ՀՀ առաջին տիկնոջ լուսանկարները: Նրան հաճախ անդրադառնալը պատահակա՞ն է:

— Քանի որ կանանց համաշխարհային ժողովի նախաձեռնողը հանրապետության առաջին տիկինն էր, իսկ գիրքը, ինչպես նշեցի, այդ օրերի արձագանքն է, նրան պատկերող լուսանկարներ շատ եղան:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՂԵՌՆ-80

Գիտական նստաշրջան Հրաչյա Աճառյան համալսարանում

Մայրաքաղաքի Հրաչյա Աճառյան համալսարանի մեծ դահլիճում ապրիլի 11-ին տեղի ունեցավ Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակին նվիրված գիտական նստաշրջանի բացումը: Գիտաժողովը կազմակերպել են հայ-ռուսական համագործակցության եւ վերածննդի միությունն ու Հրաչյա Աճառյան համալսարանը: Նստաշրջանի բացմանը ներկա էին հանրապետության վաստակաշատ բազմաթիվ գիտնականներ, հյուրեր, ուսանողներ: Բացման խոսքով նստաշրջանի մասնակիցներին դիմեց Հրաչյա Աճառյան համալսարանի ռեկտոր, պրոֆեսոր Ավագ Խաչատրյանը: Իր խոսքում նա մասնավորապես նշեց, որ գիտական նստաշրջանին մասնակից պատմաբանները, միջազգայնագետները, գրականագետներն ու արվեստագետները կներկայացնեն հետաքրքիր եզրահանգումներ, նոր տվյալներ եւ փաստեր:

Նստաշրջանի ներկաների եւ ելույթ ունեցողների մեջ էր Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռի դիվանապետ Ներսես արքեպիսկոպոս Պոզապալյանը: Իր ելույթում նա քաջալերեց գիտաժողովի կազմակերպումը, ողջունեց մասնակիցներին ու հյուրերին:

Գիտաժողովում կքննարկվեն «Հայոց մեծ ողբերգությունը», «Ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը», «Հայոց ցեղասպանության կազմակերպիչներն ու հայ վրիժառուները» եւ այլ թեմաներ: Գիտական նստաշրջանը կտեւի երեք օր:

ԱՐԳԻՇՏԻ ԿԻՎՐԻՅԱՆ

ԹԱՏՐՈՆ

Ե. Մանարյանը վերադառնում է Գորիս

Հայտնի կինոդերասան եւ բեմադրիչ Երվանդ Մանարյանը վերադառնում է Գորիս, որտեղ նրան ճանաչում եւ սիրում են մեծ ու փոքր: Առաջին անգամ նա այստեղ աշխատելու եկավ 1958-ին եւ մնաց մինչեւ Գորիսի պետական դրամատիկ թատրոնի փակվելը: Հետո եկավ 1985-ին, երբ վերաբացվեց Գորիսի պետական դրամատիկը: Մնաց մինչեւ 1988-ը: Բեղմնավոր տարիներ էին թատրոնի եւ նրա գլխավոր ռեժիսորի համար: Երվանդ Մանարյանի հետ Գորիսում էին Մովսես Գորգիսյանը, Արմեն Բայաթյանը, երիտասարդ շնորհալի դերասանների մի փունջ: Հանդիսատեսի հիշողության մեջ անմոռաց են այդ տարիների վերջին բեմադրությունները՝ Հայկ Վարդանյանի «Կիրոսա. VII դարը», Շեքսպիրի «Սխալների կատակերգությունը»: Այս ներկայացումներում փայլեց երիտասարդ բեմադրիչներ Մովսես Գորգիսյանի եւ Արմեն Բայաթյանի տաղանդը: Գորիսի մշակութային կյանքի կարեւոր երեւույթներից էր նաեւ Մանարյանի ստեղծած տիկնիկային թատրոնը, որը Վրաստանի Ջեսաֆոն քաղաքում արժանացավ դափնեկրի կոչման: Նրա հեռանալուց հետո տիկնիկայինն էլ փակվեց:

Այսօր Երվանդ Մանարյանը կրկին Գորիսի դրամատիկ թատրոնի գլխավոր ռեժիսորն է: Հայտնի դերասանն ու բեմադրիչը իր շուրջ կհամախմբի կարող ուժերի: Թատրոնի ղեկավարությունն արդեն պայմանագրեր է կնքել ճանաչված դերասաններ Իշխան Ղարիբյանի եւ Լեւոն Շառաֆյանի հետ, կգան նաեւ ուրիշներ, մանավանդ երիտասարդներ: Գորիսի դրամատիկ թատրոնը այսօր ձեռնամուխ է բեմադրելու Աղաս Շահինյանի «Բանտարկյալը» պիեսը:

ՍԵՐԳԵՅ ՊԱՊԱՎԵՐԴՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալությունը հայտնում է, որ սկսվել է 1995 թ. երկրորդ կիսամյակի համար Հայաստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության եւ ԱՊՀ երկրների թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը:

Բաժանորդագրությունը կարելի է ձեւակերպել.

1. Անհատ բաժանորդների համար	Երեւան քաղաքի փոստային բաժանմունքներում
2. Հիմնարկ-ձեռնարկությունների համար (փոխանցումով կամ կանխիկ)	10-րդ փոստային բաժանմունքում (Երեւան, Հանրապետության հրապարակ)
3. Հանրապետության այլ շրջաններում	միջշրջանային գործակալություններում եւ փոստային բաժանմունքներում

4. Այն հիմնարկ-ձեռնարկությունները եւ քաղաքացիները, որոնք կցանկանան իրենց բաժանորդագրական թերթերը ստանալ փաթեթավորված, իրենց համար հարմար թերթերի եւ ամսագրերի կրպակից (բաժանորդագրությունը ձեւակերպելիս անդորրագրում պետք է նշել կրպակի համարը):

Ռուսաստանի Դաշնության թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրության վերջին ժամկետը ս. թ. մայիսի 25-ն է, իսկ ՀՀ թերթերինը եւ ամսագրերինը՝ հունիսի 20-ը:

ՀՀ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՍՓՅՈՒՌՔ

Հարություն Հակոբյանը՝ ԱՄՆ-ի շախմատի վեցակի չեմպիոն

Լոս Անջելեսի «Արմենիան» շարունակում է ուրախացնել

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«Ազգն» առիթ ունեցել է գրելու, որ Լոս Անջելեսի «Արմենիա» շախմատային ակումբի եւ մարզիչ Նշան Քեշիշյանի սանը՝ Հարություն Հակոբյանը, հինգերորդ անգամ տարբեր տարիքային խմբերում նվաճելով Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների չեմպիոնի կոչումը, արժանացել է ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի շնորհավորական ուղերձին:

Այսօր կարող ենք ավելացնել, որ 14-ամյա Հարությունը, շարունակելով իր հաղթարշավը, արդեն կրում է ԱՄՆ-ի վեցակի չեմպիոնի կոչումը: Մենք հնարավորություն ունենք նաեւ շախմատիստներին ծանոթացնել Հակոբյանի ստեղծագործությանը: Ընթերցողների ուշադրությանը ներկայացվող պարտիաները, որոնք խաղացվել են Հարավային Կալիֆորնիայի առաջնությունում, վկայում են հայ շախմատիստի ակնհայտ կոմբինացիոն տաղանդը: Առանձնապես մեծ տպավորություն է թողնում առաջին պարտիայում ձիու համարձակ զոհաբերությունը, որից հետո սեւերի արքան սպիտակների ճնշող հարձակման է ենթարկվում եւ անմխիթար մաս ստանում h4 դաշտում:

Ոչ բարդ, բայց գեղեցիկ զոհաբերությամբ է ավարտվում նաեւ երկրորդ պարտիան:

Հ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ-Ջ. ՉԱՌ
Լոնգ Բիչ, 1995 թ.

1. e4 c5 2. f4 d5 3. ed Ձf6 4. c4 e6 5. de Փ:e6 6. Ձf3 Փd6 7. d3 0-0 8. Ձc3 Նe8 9. Փe2 Ձc6 10. 0-0 a6 11. Ձe4 Փf5 12. Ձg3 Թd7 13. Ձh4 Փg4 14. Փ:g4 Ձ:g4 15. Ձhf5 Ձf6 16. b3 Ձe7

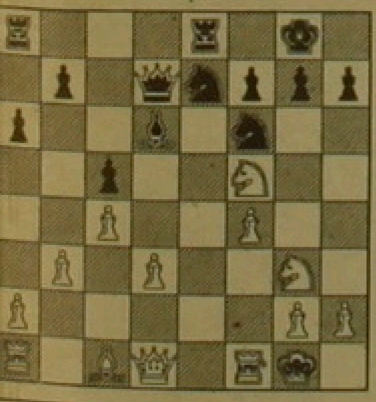

17. Ձ:g7 Ա:g7 18. Փb2 Ձg8 19. Ձh5+ Աg6 20. f5+ Աg5 21. Փc1+ Աh4 22. g3+ Փ:g3 23. hg+ Աh3 24. Ձf4+ Աg3 25. Թf3+ Աh4 26. Ձg2x

Հ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ-Ն. ՀՈՆՈՐԻՈ
Լոնգ Բիչ, 1995 թ.

1. e4 c5 2. f4 e6 3. Ձf3 d5 4. Փb5+ Փd7 5. Փ:d7+ Ձ:d7 6. d3 Ձe7 7. 0-0 de 8. de Ձf6 9. Թe2 Ձc6 10 Ձc3 Փe7 11. Նd1 Թc7 12. e5 Ձd7 13. Ձb5 Թc8

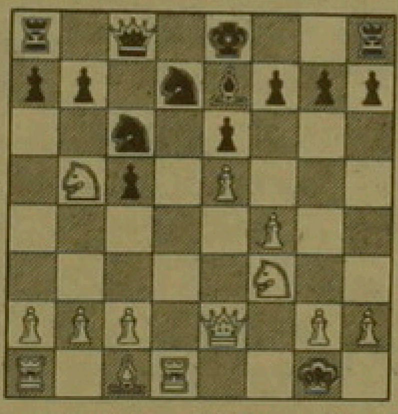

14. f5 0-0 15. Փg5 ef 16. Փ:e7 Ձ:e7 17. e6 Ձf6 18. ef+ Ն:f7 19. Ձd6 Թc7 20. Ձ:f7 Ա:f7 21. Ձg5+ Աg8 22. Թe6+ Աh8 23. Ձf7+ Աg8 24. Ձe5+ Աh8 25. Նd7 Ձ:d7 26. Ձf7+ Աg8 27. Ձh6+ Աh8 28. Թg8+ Ձ:g8 29. Ձf7x

Առաջիկա հուլիսին Հարությունին եւ իր մարզչին շատ պատասխանատու քննություն է սպասում: Նրանք կմեկնեն Վաշինգտոն, որտեղ Հակոբյանը մասնակցելու է ԱՄՆ-ի մինչեւ 16 տարեկան ուժեղագույն շախմատիստների մրցաշարին: Հաղթողը իրավունք կստանա մասնակցել դեկտեմբերին Բրազիլիայի Գուարապուավա քաղաքում անցկացվելիք աշխարհի պատանեկան առաջնությանը:

Հարություն Հակոբյանը «Արմենիա» ակումբի եւ Նշան Քեշիշյանի միակ շնորհաշատ սանը չէ: Լոս Անջելեսի փոքրիկ հայ շախմատիստների հաջողությունները հաջորդում են մեկը մյուսին: Ահա ավածի նոր ապացույցը. մի քանի օր առաջ Գարդենա քաղաքում անցկացված Կալիֆորնիայի դպրոցականների առաջնությունում, որին մասնակցում էին մինչեւ 6-րդ դասարանում սովորող 250 շախմատիստներ, «Արմենիայի» տասը պատվիրակներից հինգը հասան գերազանց արդյունքի: Առնո Հակոբյանը (նա դեռ երկրորդ դասարանցի է) գրավեց 3-րդ, Ալեն Մելիք-Ադամյանը՝ 4-րդ, Արոս Ավագյանը՝ 5-րդ, Մինաս Նորդանյանը՝ 6-րդ, Սարգիս Հովհաննիսյանը՝ 7-րդ տեղը:

Այս բոլոր հաջողություններն անկասկած «Արմենիայի» ղեկավարի՝ Հայաստանի շախմատային ֆեդերացիայի նախագահության անդամ Նշան Քեշիշյանի եռանդուն ջանքերի արդյունքն են: Ես առիթ ունեցել եմ մի քանի շաբաթ Լոս Անջելեսում հետեւելու Քեշիշյանի գործունեությանը եւ համոզվելու, թե ինչ նվիրումով ու մանկավարժական հմտությամբ է իր պարապմունքները վարում Քեշիշյանը: Իսկ դասասենյակի պատերից նայող հայկական շախմատին նվիրված տասնյակ լուսանկարները, մեծատաղանդ գրողները հայրենական շախմատի մասին, հայ գրոսմայստերների անմիջական այցելությունները, Հայաստանից պարբերաբար ստացվող մասնագիտական գրքերն ու ամսագրերը մի իսկական հայրենաշունչ մթնոլորտ են ստեղծում: Պետք է տեսնել, թե փոքրիկ շախմատիստները ինչ հպարտությամբ են կրում վերնաշապիկները «Արմենիա» ակումբի խորհրդանշով, որի վրա նաեւ Հայաստանի Հանրապետության դրոշի պատկերն է: Եւ պատահական չէ, որ տասնյակ ծնողներ, Լոս Անջելեսի եւ Կալիֆորնիայի տարբեր անկյուններից հաճախ շատ երկար տարածություններ կտրելով, Հոլիվուդ՝ «Արմենիա» ակումբ են բերում իրենց երեխաներին:

Ավելացնենք, որ Նշան Քեշիշյանի եւ նրա տիկնոջ՝ նախկինում Հայաստանի ճանաչված շախմատիստուհիներից մեկի՝ Անահիտ Բուսանջյանի ընտանիքում, արդեն իր անդրանիկ շախմատային քայլերն է անում նրանց որդին՝ 7-ամյա Հարություն Քեշիշյանը: Բացառված չէ, որ շուտով նույն օրինակին հետեւի ընտանիքի ամենափոքրիկ անդամը՝ Եվան: Բայց նա դեռ 5 տարեկան է...

ԽՃԱՆԿԱՐ

...պուտյանը պատրաստվում է

...ասնոդարի շրջանի Կրապոտկին քաղաքում այսօր մեկնար...ում է շախմատի միջազգային մրցաշարը ութ գրոսմայս...րների մասնակցությամբ: Այն բավականին ուժեղ կազմ ...նի եւ դասվանում է 14-րդ կարգին: Մասնակիցների թվում ... նաեւ Հայաստանի առաջատար շախմատիստներից մեկը՝ ...ջազգային գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը, որի համար ...ցաշարը նախապատրաստական կարեւոր փուլ է մայիսի ...-ին Անկարայում կայանալիք շախմատի աշխարհի առաջ...ության փնջային մրցաշարից առաջ: Կրապոտկինի մրցա...րում Լպուտյանի մրցակիցները կլինեն Ցեշկովսկին, Պո...լախովը, Տիվյակովը (բոլորն էլ Կրասնոդարից), Մալա...ւկը (Սեւաստոպոլ), Մայլսը եւ Սփիլմենը (Անգլիա), Պոր...ջը (Հունգարիա): Բոլոր այս գրոսմայստերների թվում Լպու...յանն ամենաբարձր անհատական գործակիցն ունի (2630):

...այաստանը Ֆրանսիայի ...իջազգայինում

...րջերս Փարիզի «Բերսի» նորակառույց մարզահամալիրում ...ղի ունեցած մարմնամարզության Ֆրանսիայի միջազգային ...շոր մրցաշարին մասնակցեց նաեւ Հայաստանի հավաքա...նը: Մրցապայքարեք էին դուրս եկել 37 երկրների ներկա...ցիչներ, որոնց թվում աշխարհի ... Չինաստանի ... մարզաձեւի առաջատար... Ռումինիայի, Ռուսաստանի, Գերմանիայի, ...կրաինայի, ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Բելառուսի հավաքականնե... ինչպես նաեւ ըստ միջազգային դասակարգման փոքրերի ...րգին դասվող Ալբանիայի, Էստոնիայի, Իսլանդիայի, Լաս...այի, ...ղդովայի, Ուզբեկստանի եւ Հայաստանի հավաքա...ները: Ֆրանսիայի միջազգային մրցաշարը, որը եւրոպա...ն մամուլում մեծ արձագանք ստացավ, կազմակերպել էր ...րազգի Արթուր Մաղաքյանը, որը մի քանի տարի է, ինչ ղե...վարում է Ֆրանսիայի մարմնամարզության ֆեդերացիան:

Ռոմարիոյի կինը ամուսնալուծվում է

Անցյալ տարվա աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ եւ աշխարհի չեմպիոն Ռոմարիոն, որը «Բարսելոնից» հեռանալով, հիմա խաղում է Բրազիլիայի «Ֆլամենգո» թիմում, ընտանեկան խնդիրներ ունի: Նրա կինը՝ Մոնիկա Սանտորոն, որը մանեկենուհի է, ուզում է ամուսնալուծվել: Նա մի փաստաթուղթ է վարձել, որտեսզի վերջինս Ռոմարիոյի տանը բանկարժեք իրերի հաշվառում կատարի: Ամուսնալուծության հետ Սանտորոն Ռոմարիոյից պահանջում է ամիսը 54 հազար դոլլարի ալիմենտ: Ռոմարիոն համաձայն է իր երեխաների ապրուստի համար ամսական վճարել միայն 8600 դոլլար:

Ֆուտբոլի շնորհիվ միլիոնատեր

Ֆուտբոլի աշխարհի վերջին առաջնության կազմկոմիտեի եւ ԱՄՆ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ալան Ռոտենբերգը միլիոնատեր է դարձել շնորհիվ ֆուտբոլի: Նա տարին ստանում էր 800 հազար դոլլար: Աշխարհի 15-րդ առաջնությունը լավ կազմակերպելու համար ՖԻՖԱ-ն նրան լրացուցիչ պարգեւատրեց երեք միլիոն դոլլարով: Հինգ տարվա ընթացքում Ալան Ռոտենբերգը 7 միլիոնի եկամուտ է ունեցել:

Լրացուցիչ տեղ ՈՒԵՖԱ-ի մրցաշարում

Ֆուտբոլի եվրոպական ասոցիացիան որոշել է ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի հերթական խաղարկությունում լրացուցիչ մեկական տեղ հատկացնել Անգլիային, Նորվեգիային եւ Լյուքսեմբուրգին, որոնք արժանացել են Fair-play-ի մրցանակին:

ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

Աղասին՝ առաջին թենիսիստ

Թենիսի աշխարհը սպասում էր, որ շուտով Անդրե Աղասին կզիջանցի Փիթ Սամփրասին, որը 101 շաբաթ շարունակ, սկսած 1993 թ. գարնանից, համարվում էր աշխարհի թիվ 1 թենիսիստը: Շատերը ենթադրում էին, որ դա տեղի կունենա մայիսի 29-ին մեկնարկելիք Ֆրանսիայի բաց առաջնության՝ «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարի ավարտից հետո: Սակայն Աղասին ժամկետից շուտ հասավ իր նպատակին: Ավելորդ չէ նշել, որ ընդամենը մեկ տարի առաջ Աղասին համաշխարհային դասակարգման ցուցակում զբաղեցնում էր ընդամենը 30-րդ տեղը: Մեկ տարվա ընթացքում նրա հաջողությունները ցնցուցիչ են: Քեյ Բիսքեյնում (ԱՄՆ) տեղի ունեցած մրցաշարի եզրափակիչում Անդրեն 3-6, 6-2, 7-6 հաշիվներով հաղթելով Փիթ Սամփրասին, փաստեց, որ պատրաստ է տիրել աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստի գահին: Անդրե Աղասին եւ Փիթ Սամփրասը կյանքում ընկերներ են: Մինչեւ «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարը Աղասին պլանավորել է մասնակցել Տոկիոյի, Հոնկոնգի, Ատլանտայի եւ Համբուրգի մրցաշարերին: Սամփրասի ծրագրերը Բարսելոնի, Մոնտե Կարլոյի եւ Հռոմի մրցաշարերն են: Նրա ճանապարհները Փարիզում միանալու են այն բանից հետո, երբ Աղասին կտրի 34 հազար կմ, իսկ Սամփրասը՝ ընդամենը 3000 կմ ճանապարհ: Ինքը՝ Փիթ Սամփրասը չէր բացառում, որ Անդրե Աղասին կարող է դառնալ աշխարհի լավագույն թենիսիստը: «Դրա համար նա մեծ հիմքեր ունի», վերջերս հայտարարել է Փիթ Սամփրասը: Կանանց դասակարգման ցուցակում կարճատեւ ընդմիջումից հետո կրկին առաջին տեղ դուրս եկավ Շտեֆի Գրաֆը, որին զիջանցել էր Արանտա Սանչեսը (Իսպանիա):

ԲՐԻՋՆԵՍ

Մայք Թայսոնը՝ Մայք Աբդուլ Ազիզ

Երեք տարվա բանտարկությունից հետո պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի ծանր քաշի աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնը, ինչպես հայտնի է, վերջերս ազատ է արձակվել: 1993-ին բանտում ընդունելով իսլամական կրոնը եւ հետեւելով լեգենդար բռնցքամարտիկ Կասիուս Քլեյի օրինակին, փոխեց իր անունը: Այժմ Մայք Թայսոնը կրում է Մայք Աբդուլ Ազիզ անունը: Բանտում նա տարեկան ստանում էր 237 դոլլար եւ 25 սենթ: Հիմա խոսվում է մի մենամարտի մասին, որը պետք է կազմակերպի հայտնի բռնցքա-բիզնեսմեն Դոն Քինգը: Այդ մենամարտը պետք է կայանա 1996 թ. Նյու Յորքի «Մեդիսոն Սքուեր Գարդեն» աշխարհահռչակ մարզահամալիրում, վերջինիս կառուցման 50-րդ տարեդարձի առթիվ: Առայժմ մրցակիցը հայտնի չէ: Բայց հայտնի է, որ հաղթողը կստանա 120 միլիոն դոլլար, որը ռեկորդ է բռնցքամարտի պատմության համար: Բայց ո՞վ քաջություն կունենա մրցել Մայքի հետ: Խոսակցություններ են գնում Ջորջ Ֆորմենի մասին, որը վերջերս, 46 տարեկան հասակում, դարձավ ծանր քաշի աշխարհի չեմպիոն: Ամերիկան, որը նման պատմություններ շատ է սիրում, անհամբերությամբ սպասում է Մայք Աբդուլ Ազիզ-Ջորջ Ֆորմեն մենամարտին, որը կազմակերպիչներին պետք է բերի մի քանի հարյուր միլիոն դոլլար: Իսկ Մայք Աբդուլ Ազիզը բանտից դուրս գալով, անմիջապես 300 մլն դոլլարի պայմանագիր է կնքել Շովտայմ կաբելային հեռուստաալիքի հետ եւ պարտավորվել, որ իր ամեն մի մրցամարտից հետո հարցազրույց է տալու վերոհիշյալ հեռուստաընկերությանը: Մայք Թայսոնի առասպելական պատմությունը շարունակվում է:

Գ. Ա.

Մայք Թայսոնը եւ Դոն Քինգը

Ներկայացնում ենք մասնակից թիմերին
«ԱՐԱԳԱԾ» (ԳՅՈՒՄՐԻ)

Թիմը հիմնադրվել է 60-ական թթ.:
Մարզագգեստը՝ սպիտակ-սպիտակ-կապույտ:
Խաղերն անցկացնում է Գյումրիի «Արագած» մարզադաշտում:
Լավագույն ցուցանիշը առաջին խմբում՝ 1-ին տեղ (1994 թ.):

ՀՀ առաջնություններում.	1992 թ. (Առաջին խումբ)՝	28	+19=3-6	52-19
	1993 թ. (Առաջին խումբ)՝	20	+10=4-6	35-33
	1994 թ. (Առաջին խումբ)՝	18	+15=1-2	69-19

Ամենախոշոր հաղթանակը՝ «Արագած»-«Տուֆագործ» (Արթիկ)՝ 11-0 (1994թ.):
Ամենախոշոր պարտությունը՝ 0-3 (չորս խաղերում):
Առաջին խմբում բոլորից շատ խաղեր անցկացրել է Ա. Բարսեղյանը՝ 55:
Թիմի լավագույն ռմբարկուն՝ Ա. Մաթեւոսյան՝ 29 գնդակ:

Անուն, ազգանուն	Ծննդյան թիվ	Հասակ/քաշ	Ակումբ(ներ)ը	Խաղ (գոլ)
Սարգիս Հարոյան	1962	-	-	-
Վարդան Գրիգորյան	1978	-	-	-
Քերոբ Մուրադյան	1968	-	-	-
Անդրանիկ Գրիգորյան	1976	-	-	-
Գեւորգ Մկրտչյան	1963	1.65/60	«Շիրակ»	32(2)
Գրիգոր Կարապետյան	1970	-	-	-
Գեւորգ Թումանյան	1976	-	-	-
Վարդան Մկրտչյան	1976	-	-	-
Հարություն Բիծյան	1971	-	-	-
Գուրգեն Թադեւոսյան	1967	-	-	-
Արտյոմ Բարսեղյան	1971	-	-	-
Արմեն Մարտիրոսյան	1973	-	-	-
Վարդան Բիշախչյան	1977	-	-	-
Մհեր Մելքոնյան	1970	-	-	-
Մանվել Արյան	1968	1.78/73	«Շիրակ»	26(4)
Գեւորգ Ալեքսանյան	1964	-	-	-
Արտավազդ Մաթեւոսյան	1966	-	«Շիրակ»	12(8)

Ակումբի նախագահ՝ Ռազմիկ Փահլեւանյան:
Թիմի պետ՝ Համլետ Բարիկյան:
Գլխավոր մարզիչ՝ Վաչիկ Մնացականյան:
Մարզիչներ՝ Համլետ Ալեքսանյան, Աղվան Հարությունյան:
Ծանոթություն. Տվյալներն ըստ նախորդ երեք առաջնությունների:

Պատրաստեց ԳԱԳԻԿ ԵՂԻԱԶԱՐ...

digitised by A.R.A.R.@

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Չորս սենյականոց տան նման հողամասով (200 քմ) եւ օժանդակ կառույցներով: Հասցեն՝ Քանաքեռ, Կամոյի փող., 1 նրբանցք թիվ 12 (անմիջապես Քանաքեռի սկիզբը), Հեռ.՝ 285873

ATTIS
ԱՎԻԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ՄՈՍԿՎԱ-ԵՐԵՎԱՆ

ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ, ՍԱՐԴԱՍԱՐ ՉՎԵՐԹՆԵՐԻ ՏՈՄՍԵՐ

Չվերքն իրագործվում է «ԱԵՐՈՖԼՈՏ-Ռուսաստանյան միջազգային ավիաուղիներ» Ռուսաստանյան ազգային ավիաընկերության ԻԼ-62 միջազգային օդանավով

Թռիչքի օրերը՝ երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, կիրակի, ժամը 15.50

- Սպասարկումը միջազգային չափանիշներով
- Տնտեսական, բիզնես և առաջին կարգեր
- "AeroMar" ֆիրմայի սնունդ (այդ թվում սուրճ և տարբեր խմիչքներ)

Ձեր ցանկությամբ

ՏՈՄՍԵՐԻ
1. ԱՄՐԱԳՐՈՒՄ
2. ՊԱՏՎԻՐՈՒՄ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ
3. ԱՌԱՔՈՒՄ ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒԻՆ

ԵՐԵՎԱՆ, ԱԲՈՎՅԱՆ-7
(Ռուսական դրամատիկական թատրոնի տոմսարկղում)
58-26-53, 56-49-78, 56-01-33

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արդշինբանկի նախագահի աշխատակազմը հաղորդում է բանկի բաժնետերերին, որ Արդշինբանկի բաժնետերերի ամենամյա ժողովը կկայանա ս. թ. ապրիլի 15-ին Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի շենքի դահլիճում, Բաղրամյան 40 հասցեով: Գրանցումը տեղի կունենա ժ. 10-ին, սկիզբը 11:30-ին: Ապրիլի 5-ից բաժնետերերը կարող են հրավիրատոմսեր ստանալ բանկի իրենց բաժանմունքներում: Ժողովի կազմակերպման հարցերով դիմել 56-71-39 հեռախոսահամարով:

ՍՓՅՈՒՌ
տեղեկատու

- անվճար տեղեկություններ ձեռնարկությունների *առաջարկի եւ պահանջարկի* մասին հեռախոսով.
- պարբերաբար վերահրատարակվող *«Հայաստանի ձեռնարկությունների եւ կազմակերպությունների տեղեկագիրք»*.
- գովազդի [illegible] եւ ամենաարդյունավետ միջոց՝ *նոտասակային գովազդ*, այսինքն գովազդային տեքստի անմիջական հաղորդում ձեր պոտենցիալ պատվիրատուին:

Զանգահարել
58 91 67, 58 13 51

ՈՎ ՓՆՏՐՈՒՄ Է, ՆԱ ԿԳՏՆԻ ՄԵՐ ՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ ՆԱՐԵԿ ԵՎ ՄԱՆԵ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆՆԵՐԻ ԽՈՍՔԸ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ, ՍՓՅՈՒՌՔԻ ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈԼՈՐ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ

Սիրելի հասակակիցներ, ավագ եւ կրտսեր եղբայրներ եւ քույրեր, այս տարի, ապրիլի 24-ին նշվելու է Մեծ եղեռնի 80-րդ տարին: Ապրիլի 24-ը նաեւ մեր ծննդյան օրն է, մենք դառնալու ենք 11 տարեկան: Մենք գիտենք, որ այդ օրը տխուր օր է, հարյուր հազարավոր հայ մարդիկ ու երեխաներ են զոհվել եւ բռնագաղթել Մեծ եղեռնի ժամանակ: Մենք ուզում ենք, որ երբեք դա չկրկնվի աշխարհում, եւ ոչ մի երեխայի ծննդյան օր տխուր չլինի:

Հայրիկն ասում է, որ այդպես լինում է տխրություն եւ ուրախություն միասին: Ուզում էին վռնդել մեզ հայրենիքից, ոչնչացնել, բայց մեր ժողովուրդը չհուսահատվեց, պայքարեց, ապրեց, գոյատեւեց եւ կարողացավ ստեղծել իր անկախ պետականությունը: Ամեն տարի, ապրիլի 24-ին, մեր ծննդյան օրը, հայրիկի ու մայրիկի հետ գնում ենք Ծիծեռնակաբերդ եւ ծաղիկներ դնում եղեռնի զոհերի հուշարձանին: Երեկ եղանք այնտեղ եւ տեսանք, որ հուշարձանի կողքին կառուցվում է մի նոր գեղեցիկ շենք: Դա եղեռնի զոհերին նվիրված ուխտատուն-թանգարանն է: Հայրիկն ասաց, որ զոհերի հիշատակի ամենամեծ հուշարձանը Հայաստանն է, որը մենք միասին պիտի շարունակենք կառուցել:

Մենք շատ ենք ուզում ծանոթանալ երեխաների հետ, ովքեր ծնվել են նույն օրը, ապրիլի 24-ին: Շնորհավորում ենք եւ դիմում այդ օրը ծնված աշխարհի բոլոր երեխաներին եւ բոլորով միասին այնպես անենք, որ էլ երբեք եղեռն չլինի աշխարհում:

Մեր հեռախոսի համարն է 25-07-60

Հասցեն՝ ՀՀ, Երեւան 375037, Արաբկիրի շրջան, 39-րդ փողոց, 2-րդ շենք, 8-րդ բն.

ՆԱՐԵԿ ԵՎ ՄԱՆԵ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆՆԵՐ

«Վերածնունդ» Համաժողովրդական խորհուրդը եւ «Անահիտ» մշակութային կրթական միությունը հրավիրում են ապրիլի 24-ին ծնված բոլոր երեխաներին եւ պատանիներին (մինչեւ 18 տարեկան) մասնակցելու ապրիլի 23-ին ժամը 11-ին կամերային երաժշտության տանը (նախկին «Երիտասարդական») կայանալիք միջոցառմանը, որտեղ նրանք կարող են ծանոթանալ միմյանց հետ եւ անդամագրվել այդ օրը հիմնադրվող «Երեխաների ընդդեմ եղեռնի» մանկական միջազգային կազմակերպությանը:

Միջոցառումը նկարահանվելու եւ լուսաբանվելու է հեռուստատեսությամբ:

Կլինեն հյուրեր, բազմաթիվ հասարակական եւ մշակութային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ եւ պաշտոնատար անձինք:

«Վերածնունդ» համաժողովրդական խորհուրդ, «Անահիտ» մշակութային կրթական միություն

Հեռախոսներ 27-69-73, 27-69-74: Հասցեն՝ Երեւան, Կասյան 6, «Վերածնունդ» ՀԽ («Բարեկամություն» մետրոյի մոտ)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն,
250 քմ ընդհանուր
տնամերձ հողամասով
«Զվարթնոց»
կինոթատրոնի մոտակայքում:
Զանգահարել 58-33-26, 25-25-38

ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՑԱՆՑ

ARMINCO

համակարգչային ցանցը

Ձեզ հնարավորություն է տալիս ինֆորմացիա փոխանակել 20 միլիոնից ավելի՝ **INTERNET, BITNET, Compuserve, MCI-mail, AMERICA-ONLINE, SPRINT, AT&T** եւ շատ այլ ցանցերի օգտվողների հետ:

ARMINCO-ն

ապահովում է հուսալի կապ **RELCOM, IASNET, SOVAM-TELEPORT ROSPAC** եւ նախկին ԽՍՀՄ մնացած բոլոր ցանցերի հետ:

Ձեր էլեկտրոնային նամակը, ֆաքսը, տելեքսը, հեռագիրը կհասցվի մեր մոլորակի ցանկացած կետ մի քանի րոպեում՝ առանց աղավաղումների:

ARMINCO
- Հայաստանում INTERNET-ի պաշտոնական մասնակցող
- SOVAM-TELEPORT-ի Երևանյան ներկայացուցիչ
- IASNET-ROSPAC ցանցի ոեգիոնալ կենտրոն Հայաստանում

Մեր հասցեն՝
Իսահակյան փ. 28, 3 հարկ, հեռ.՝ 52.63.26,
ֆաքս.՝ 28.50.82, e-mail՝ support arminco. com

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հասարակական առողջապահություն ծրագիր ավարտական վկայագրի շնորհումով 1996

♦ ՀԱՀ-ն ընդունում է դիմումներ 1996 թ. «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի նպատակն է համապատասխան կրթություն մասնագետներ պատրաստել հասարակական առողջապահության ոլորտում աշխատելու համար: Առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի առողջապահության հիմնական գիտությունների ուսումնասիրությանը, ներառյալ ծրագրավորումը, գնահատումը, կառավարումը, կապի միջոցները, համանմարակարանությունը եւ ղեկավարումը:

♦ Դիմորդները կամ պետք է լինեն բժշկական (ատամնաբուժական բաժինը ներառյալ) եւ անասնաբուժական ինստիտուտների շրջանավարտներ, կամ ճարտարագիտական, բնագիտական, հասարակագիտական կամ այլ հարակից մասնագիտությունների բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն առողջապահության կառավարման կամ հասարակական առողջապահական ծառայության բնագավառում առնվազն երկու տարվա աշխատանքային փորձ:

♦ ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդհանուր գնահատականների միջին ցուցանիշը լինի 4.0 եւ բարձր, ինչպես նաեւ TOEFL քննությունից հավաքել 550 միավոր կամ ՀԱՀ-ում մայիսին կազմակերպվող անգլերեն լեզվի կարգորոշիչ քննությունից ստանալ բավարար գնահատական: Անհրաժեշտ է ստանալ բավարար գնահատական նաեւ յուրաքանչյուր դեկտեմբերին ՀԱՀ-ում կազմակերպվելիք GRE քննությունից: Այն անձանց համար, ովքեր բավականաչափ չեն տիրապետում անգլերեն լեզվին, 1995 թվ. ամռանը ՀԱՀ-ում կկազմակերպվեն արագացված դասընթացներ:

♦ 1996 թվ. գարնան, ամռան եւ աշնան ընթացքում ուսանողները կունենան հետեւյալ դասընթացները. առողջապահության ղեկավարում եւ կառավարում, կենսավիճակագրություն, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատու համակարգեր, շրջակա միջավայրի առողջապահություն եւ վարքագծային գիտություններ:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը այդ[illegible] 28-ն է:

[illegible] ընդունման համար կանխավճարը դրամով [illegible] համարժեք գումար, որը կազմում է ԱՄՆ 5 դոլլար[illegible] պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Դիմումները [illegible] ստանալ ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակից: Հասցեն՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ, հեռախոս՝ 27-10-85:

Դիմորդների վերջնական ընտրությունը կկատարվի 1996 թվ. փետրվար ամսին: Ընդունված ուսանողների թիվը չի գերազանցի 20 հոգուց:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1820 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 11. 04. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@